

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

9

1. TEMA
SÖZÜN İNCELİĞİ
DİNLEME/İZLEME

9 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

DİNLEME/İZLEME

TTDE1.1. “Sözün İnceliği” temasında ele alınan metinlerde dinlemeyi/izlemeyi yönetebilme

- a) TDE1.1.1. Seçim yapar.
- b) TDE1.1.2. İlişkiyi sürdürür.

TDE1.2. “Sözün İnceliği” temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme

- a) TDE1.2.1. Ön bilgilerle bağlantı kurar.
- b) TDE1.2.2. Tahmin eder.
- c) TDE1.2.3. Çıkarım yapar.
- ç) TDE1.2.4. Karşılaştırır.

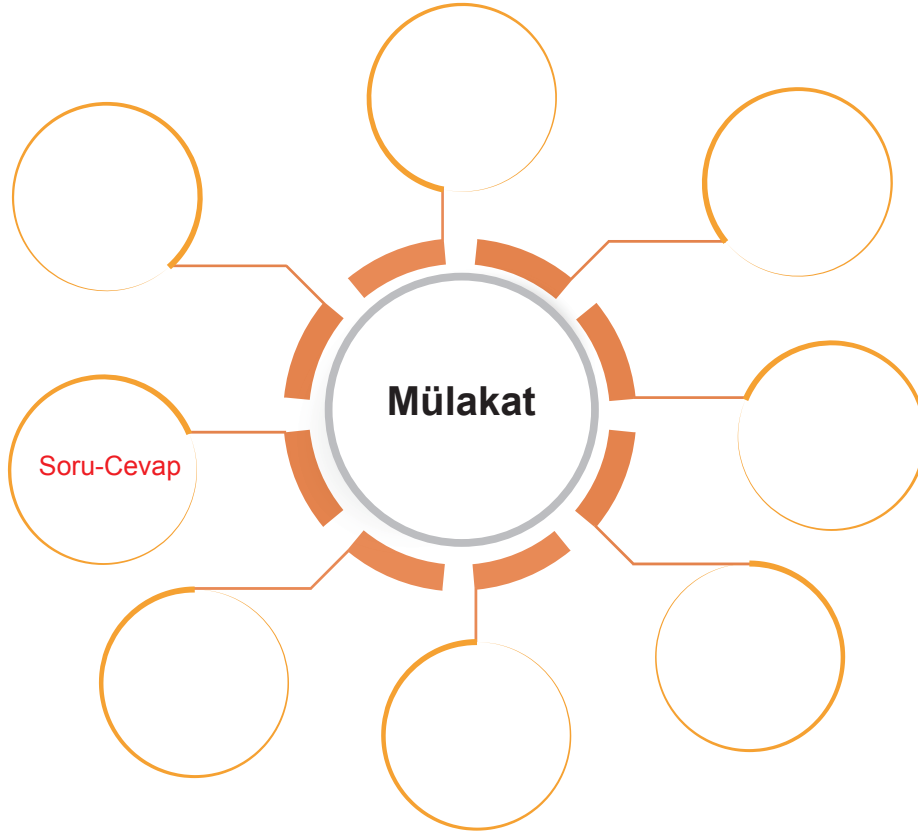
MÜLAKAT

Dinleme/İzleme Öncesi

1. Dinleme ve izleme sizce nedir? Bu konudaki düşüncelerinizi kısaca yazınız.

2. Sizce bir metnin görsel ve işitsel duyulara aynı anda hitap etmesi o metnin anlaşılabilirliğine ne gibi katkılar sağlar? Söyleyiniz.

3. Mülakat kelimesinin sizde uyandırdığı çağrışımları aşağıdaki şemada boş bırakılan yerlere örnekteki gibi yazınız.

4. a) Aşağıdaki biyografiyi okuyunuz.

Tarık Buğra (1918-1994)

Konya’da doğdu. Konya Lisesinden mezun olduktan sonra kısa süreli tıp, hukuk ve edebiyat eğitimleri aldı. Tezgâhtarlık, muallim muavinliği gibi işlerde çalıştı. Çeşitli gazetelerde yöneticilik yaptı, yayıncılık faaliyetlerinde bulundu. Buğra, bağımsız bir sanat anlayışına sahiptir. Tarihi, siyasi olayları; toplumsal çatışmaları ve bireyin iç dünyasındaki çatışmaları ele alır. Roman kahramanları günlük yaşamdan kişilerdir. Akıcı, anlaşılır bir dille oluşturduğu eserlerinde kişileri ait olduğu sosyal çevrelerine uygun biçimde konuşturmuştur. Canlı bir üslubu vardır. Roman ve hikâye başta olmak üzere farklı türlerde eserler vermiştir. *Oğlumuz*, *Yarın Diye Bir Şey Yoktur* adlı hikâyeleri ile *Küçük Ağa*, *İbiş’in Rüyası*, *Firavun İmanı*, *Gençliğim Eyvah*, *Dönemeçte*, *Yağmur Beklerken*, *Osmancık* adlı romanları yazarın tanınmış eserlerindendir.

9 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

- b) Dinleyeceğiniz/izleyeceğiniz mülakatın içeriğini mülakat kelimesinin sizde uyandırdığı çağrışımlar ve okuduğunuz biyografiden hareketle tahmin ediniz. Tahminlerinizi aşağıdaki tabloya yazınız.

Mülakatın İçeriği Hakkındaki Tahminlerim	
---	--------------------------

Dinleme/İzleme Sırası

NOT: Teknolojinin yaygınlık kazanmasıyla söyleşi ve mülakat türlerinin özelliklerini içeren çok modlu metinler ortaya çıkmıştır ve bunlar da genel olarak “söyleşi” adıyla anılmaktadır. Bu tür söyleşilerde yazarın karşısında onunla samimi bir sohbet gerçekleştiren, ona sorular yönelten, konuyla ilgili fikirlerini paylaşan bir kişi yer alır.

Yandaki karekodu okutarak Tarık Buğra ile yapılan mülakatı dinleyiniz/izleyiniz. Dinleme/izleme sırasında önemli gördüğünüz yerleri aşağıda boş bırakılan yere not alınız.

(Yapacağınız dinleme/izleme çalışması EK-1’de verilen kontrol listesindeki ölçütlere göre değerlendirilecektir.)

Dinleme/İzleme Sonrası

1. Mülakatın içeriği hakkındaki tahminlerinizin, dinlediğiniz/izlediğiniz mülakatın içeriğiyle örtüşen yönlerini yazınız.

2. Dinlediğiniz/izlediğiniz mülakatta geçen bazı kelimelerin sözlük anlamları aşağıda verilmiştir.

Cümlelerin bağlamından hareketle bu kelimelerin mülakatta hangi anlamda kullanıldığını belirleyip örnekteki gibi işaretleyiniz.

Ölçütler	Açıklamalar	Mülakatta Geçtiği Cümle
oyun	1. Yetenek ve zekâ geliştirici, belli kuralları olan, iyi vakit geçirmeye yarayan eğlence.	Ayrıca, <i>Ayakta Durmak İstiyorum</i> da bir oyunu Tarık Buğra'nın, devlet tiyatrosunda oynanan bir oyunu.
	2. Seslendirilmek veya sahnede oynanmak için hazırlanmış eser; temsil, piyes.	
	3. Hile.	
parlak	1. Parlayan, ışıldayan, pırıltılı olan.	Çok parlak bir öğrenciydim lise bitene kadar.
	2. Göze çarpacek kadar başarılı.	
	3. Birinde bir şeye karşı ilgi, istek uyandırarak o şeye ilgi, yakınlık duymasını sağlamak.	
bağlı	1. Bir bağ ile tutturulmuş olan.	Bu ilkeye bütün çalışmam sırasında bağlı kaldım.
	2. Gerçekleşmesi bir şartı gerektiren.	
	3. Bir kuruluşun yetkisi altında bulunan.	
	4. Bir kimseye, bir düşünceye, bir hatıraya saygı, aşk vb. duygularla bağlanan.	
anlayış	1. Anlamak işi, idrak.	Benim anlayışıma göre tam aksidir gerçek.
	2. Bir toplum veya topluluktaki bireylerde görüş, alışkanlık ve inançların etkisiyle beliren düşünme yolu, düşünüş biçimi.	
	3. Anlama yeteneği.	
	4. Hoş görme.	
	5. Benzerlerinden ayıran özellik, konsept.	

9 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

3. Dinleme/izleme sırasında aldığınız notlardan hareketle Tarık Buğra ile ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız. Cevaplarınızı ilgili boşluklara yazınız. Notlarınız ve sorulara verdiğiniz cevapları sınıf arkadaşlarınızın notları ve cevapları ile karşılaştırınız. Bu karşılaştırma sonunda ulaştığınız ortak sonuçları söyleyiniz.

a) Tarık Buğra'nın hikâyeleri hangi kitaplarında toplanmıştır?

b) Tarık Buğra'nın devlet tiyatrosunda oynanan oyununun adını yazınız.

c) Tarık Buğra kaç yılında, nerede doğmuştur?

ç) Tarık Buğra hangi türlerde eser yazmıştır?

d) Tarık Buğra'nın tercih ettiği sanat anlayışı nedir?

4. Dinlediğiniz/izlediğiniz mülakattaki açık ve örtük iletileri aşağıdaki tabloya yazınız.

Açık İletiler	
Örtük İletiler	

5. Dinlediğiniz/izlediğiniz mülakatı, öznellik ve nesnellik bakımından değerlendiriniz. Yazarın kişisel görüşlerini yansıtan cümlelerden birini yazınız.

6. Dinlediğiniz/izlediğiniz mülakattan alınan aşağıdaki cümlelerde kullanılan düşünceyi geliştirme yollarını bularak cümlelerin karşısına yazınız.

Cümleler	Düşünceyi Geliştirme Yolu
Okul hayatımda özellikle anlatmak istediğim öğretmenlerim vardır, beni edebiyatçı yapan kişiler onlar oldu diyebilirim, başta rahmetli Rıfki Melul Meriç olmak üzere.	
Tiyatronun romandan bambaşka bir şey olduğunu tiyatro yazarken ben farkettim.	

7. Dinlediğiniz /izlediğiniz mülakatı, sunucu ve konuşmacının üslubu bakımından değerlendiriniz.

9 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

8. a) Gülten Akın'ın aşağıda verilen *Uzun Yağmurlardan Sonra* adlı şiirini okuyunuz.

UZUN YAĞMURLARDAN SONRA

Sen yağmurlu günlere yakışırsın
Yollar çeker uzak dağlar çeker uzak evler
Islanan yapraklar gibi yüzün ışıır
Işırsa beni unutma

Alır yürür sıcak mavisi gökyüzünün
Kuşlar döner uzun yağmurlardan sonra bir gün
Bir yer sızlar yanar içinde büsbütün
Her şeye rağmen ellerin üşür
Üşürse beni unutma

Yeni dostlar yeni rüzgârlar gelir geçer
Yosun muydum kaya mıydım nasıl unuttular
Kahredersin başın önüne düşer
Düşerse beni unutma

- b) Dinlediğiniz/izlediğiniz mülakat ve bu şiirden hareketle günlük dil ile edebî dilin benzerlik ve farklılıklarını söyleyiniz.

9. Dinlediğiniz/izlediğiniz mülakatla ilgili olumlu veya olumsuz eleştirilerinizi gerekçeleriyle söyleyiniz.

10. Sunucunun yerinde siz olsaydınız Tarık Buğra'ya hangi soruları sorardınız? Aşağıdaki boşluğa yazınız.

11. Türk edebiyatından bir şair, roman veya hikâye yazarıyla mülakat yapmak isteseydiniz kimi seçerdiniz? Nedenini yazınız.

12.

Öğretmeniniz rehberliğinde dört gruba ayrılınız. Aşağıdaki soruları, grup hâlinde çalışarak cevaplayınız. Cevaplarınızı grup sözcünüz aracılığı ile sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız. Yapılan paylaşımlardan hareketle grubunuzla tekrar bir araya gelerek cevaplarınızı güncelleyiniz.

- Okuduğunuz şiirlerin ve dinlediğiniz/izlediğiniz mülakatın oluşturulma amacı nedir?
- Okuduğunuz şiirlerin ve dinlediğiniz/izlediğiniz mülakatın öne çıkan dil ve anlatım özelliklerinden birini yazınız.
- Okuduğunuz şiirlerde ve dinlediğiniz/izlediğiniz mülakatta kelimelerin kullanımlarını ve estetik bakış açısını tespit ediniz.
- Okuduğunuz şiirlerde ve dinlediğiniz/izlediğiniz mülakatta kullanılan dilin anlama katkısını belirleyiniz.

13. Dinleme/izleme bölümü süresince öğrendiklerinizden hareketle aşağıdaki çıkış kartını doldurunuz.

Üç Yaz

Dinlediğiniz/izlediğiniz mülakattan hareketle mülakat türü hakkında öğrendiğiniz veya önemli bulduğunuz üç bilgiyi yazınız.

1

2

3

İki Sor

Dinlediğiniz/izlediğiniz mülakattan hareketle mülakat türü hakkında merak ettiğiniz veya daha fazla bilgi almak istediğiniz konuyla ilgili iki soru yazınız.

1

2

Bir Paylaş

Dinlediğiniz/izlediğiniz mülakattan hareketle mülakat türü hakkındaki bir görüşünüzü paylaşınız.

1

9 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

EK-1

KONTROL LİSTESİ

Aşağıda dinleme/izleme sürecine ilişkin bir kontrol listesi verilmiştir. Mülakatın dinleme/izleme süreci aşağıdaki ölçütlere göre öğretmeniniz tarafından değerlendirilecektir.

KONTROL LİSTESİ		
Adı ve Soyadı:	Tarih:	
Sınıfı:		
No:		
Ölçütler	Dereceler	
	Evet	Hayır
Dinleme/izleme sürecinde dikkatini konuya ve konuşmacıya verdi.		
Önemli gördüğü yerleri not etti.		
Metinde verilen bilgilerin doğruluğunu ve tutarlılığını sorguladı.		
Dinleme/izleme sırasında nezaket kurallarına uygun davrandı.		
Dinleme/izleme sürecini olumsuz etkileyen iletişim engellerini ortadan kaldırdı.		

◆—NOTLAR—◆

**Cevap anahtarına ulaşmak için
karekodu okutunuz.**

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

9

1. TEMA
SÖZÜN İNCELİĞİ
OKUMA

9 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

OKUMA

TDE2.1. “Sözün İnceliği” temasında ele alınan metinlerde okumayı yönetebilme

- a) TDE2.1.1. İnceler ve görüş oluşturur.
- b) TDE2.1.2. Seçim yapar.

TDE2.2. “Sözün İnceliği” temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme

- a) TDE2.2.1. “Sözün İnceliği” temasında ele alınan metinlerden hareketle edebiyatın güzel sanatlarla ve diğer disiplinlerle ilişkisini ön bilgileriyle bağlantı kurarak belirler.
- b) TDE2.2.2. “Sözün İnceliği” temasında başlık ve görsellerden hareketle metnin yazılış amacını tahmin ederek ele alınan metinlerdeki açık ve örtük iletiyi belirler.
- c) TDE2.2.3. Metin öncesi tahminleriyle okuma içeriğini ve okuduğu metinleri taşıdıkları estetik değer, dil kullanımı vb. açılardan karşılaştırır.
- ç) TDE2.2.4. “Sözün İnceliği” temasında ele alınan metinlerden hareketle edebiyata ilişkin estetik, imge, sembol, hayal gücü, çağrışım vb. kavramları açıklayarak metnin konusunu, temasını, yardımcı ve ana düşüncesini, söz sanatlarını ve metin ile yazar arasındaki ilişkiyi belirleyerek çıkarım yapar.
- d) TDE2.2.5. Söz sanatlarının metni zenginleştirmek ve etkileyici hâle getirmek için üstlendiği rolü fark eder ve metindeki gerçek-kurgu, öznel-nesnel ifadeleri ayırt ederek metinleri sınıflandırır.

ŞİİR

Okuma Öncesi

1. Şiir kelimesinin sizde uyandırdığı çağrışımları 1 dakika içinde, aşağıdaki boşluklara örnekteki gibi yazınız.

Şiir duygu.....
Şiir
Şiir
Şiir
Şiir
Şiir
Şiir
Şiir
Şiir
Şiir

2. a) Yandaki karekodu okutarak *Yalnızlık Şiiri* adlı şiiri dinleyiniz.

- b) *Yalnızlık Şiiri* adlı şiirin sizde uyandırdığı çağrışımları söyleyiniz.

- c) Aşağıdaki parçayı okuyunuz.

YALNIZLIK KAVRAMI VE YALNIZLIĞIN SAĞLIKLI YAŞAM ÜZERİNE ETKİLERİ

Yalnızlık; her bireyin yaşamı boyunca karşılaşılabileceği ortak bir duygudur. Modern dünyada, gelişen teknoloji ile birlikte bireylerin hayatında hızla yerini alan telefon, bilgisayar, internet kullanımı sonucu insanların yalnızlığı artmaktadır. Bu durum yalnızlığın artması sonucu bireylerin teknolojiye yönelmeleri şeklinde de görülebilmektedir. Artık yüz yüze iletişim yerini mesajlaşmalara, karşılıklı sohbetler yerini sanal paylaşımlara bırakmıştır. Tüm bunlar giderek birbirinden uzaklaşan ve bu uzaklığın farkında olmayan bir topluma zemin hazırlamaktadır. Yalnızlık duygusunun oluşumunda pek çok faktör etkili olabildiği gibi, bireylerin gelişim dönemleri de bu faktörler arasındadır.

- ç) *Yalnızlık Şiiri* adlı şiiri dinlerken hissettiğiniz duyguları *Yalnızlık Kavramı ve Yalnızlığın Sağlıklı Yaşam Üzerine Etkileri* adlı parçayı okurken hissettiniz mi? Düşüncelerinizi gerekçeleriyle yazınız.

3. a) *Memleket İsterim* adlı bir şiirin içeriğini, başlığından ve aşağıdaki görselden hareketle tahmin ediniz. Tahminlerinizi söyleyiniz.

- b) Şiiri okuduktan sonra bu tahminlerinizi şiirin içeriğiyle karşılaştırarak örtüşen yönleri söyleyiniz.

9 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

Okuma Sırası

Aşağıda verilen *Memleket İsterim* adlı şiiri okuyunuz.

MEMLEKET İSTERİM

Memleket isterim

Gök mavi, dal yeşil, tarla sarı olsun;

Kuşların çiçeklerin diyarı olsun.

Memleket isterim

Ne başta dert ne gönülde hasret olsun;

Kardeş kavgasına bir nihayet olsun.

Memleket isterim

Ne zengin fakir, ne sen ben farkı olsun;

Kış günü herkesin evi barkı olsun.

Memleket isterim

Yaşamak, sevmek gibi gönülden olsun;

Olursa bir şikâyet ölümden olsun.

Cahit Sıtkı Tarancı

Okuma Sonrası

1. Okuduğunuz *Memleket İsterim* adlı şiirde geçen “istemek, zengin ve sevmek” kelimelerinin sözlük anlamlarından bazıları verilmiştir. Dizelerin bağlamından hareketle bu kelimelerin şiirde hangi anlamda kullanıldığını belirleyip aşağıdaki tabloda sözlük anlamlarının karşısında yer alan kutucuklara “X” ile işaretleyiniz.

Kelime	Sözlük Anlamı	Şiirde Geçtiği Dize
istemek	1. Bir şeyin kendisine verilmesini söylemek.	Memleket isterim
	2. Kendi için veya başkası için bir şeyin olmasını, gerçekleşmesini arzu etmek.	
	3. Görmek istediğini bildirmek.	
	4. Gerekli olmak.	
zengin	1. Parası, malı çok olan; varlıklı, yokluksuz, variyetli, fakir, yoksul karşıtı.	Ne zengin fakir, ne sen ben farkı olsun;
	2. Yararlı veya kendisinden beklenen, istenilen nitelikleri çok olan.	
	3. Verimi yüksek olan.	
	4. Gösterişi olan.	
	5. Çok, bol.	
sevmek	1. Birine sevgiyle bağlanmak; gönül vermek.	Yaşamak, sevmek gibi gönülden olsun;
	2. Çok hoşlanmak.	
	3. Yerini, şartlarını uygun bulmak.	

2. Şair, “memleket” kelimesini şiirde sadece coğrafi bir yer olarak değil aynı zamanda özlemini duyduğu huzurlu, güvenli ve mutlu bir yaşamın sembolü olarak kullanmıştır. Memleket, şair için sadece doğduğu topraklar değil aynı zamanda ideallerinin ve hayallerinin yansımasıdır.

a) Bu bilgidan hareketle siz de *Memleket İsterim* adlı şiirden sembolik değer taşıyan ve çağrışımlı güçlü olan kelimelere örnekler yazınız.

b) Yazdığınız kelimelerin sembolik değer ve çağrışımlarına yönelik düşüncelerinizi söyleyiniz.

9 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

3. Melih Cevdet Anday'ın *Tohum* adlı şiirinden alınan aşağıdaki dizelerde geçen “dört nala, ilk yaz, aşağıdan” sözlerinin güncel yazım şekillerini *TDK Güncel Türkçe Sözlük*'ten kontrol ediniz. Bu sözlerin şiirin aslındaki yazımı ile güncel yazımı arasındaki farklılığın gerekçesini söyleyiniz.

Dört nala haberci ilk yazdan
Aşağıdan inceden beyazdan
Dumanı tüten sıcak tohum
Dolan kara toprağı dolan
Ulaş yeryüzüne ak tohum

4. Türk Dil Kurumunun genel ağ sayfasından virgül (,) ve noktalı virgülün (;) kullanım alanlarını inceleyiniz. *Memleket İsterim* adlı şiirde kullanılan virgül ve noktalı virgüllerin kullanımını, yaptığınız inceleme doğrultusunda değerlendiriniz.

5. *Memleket İsterim* adlı şiirin size neler hissettirdiğini söyleyiniz.

6. *Memleket İsterim* adlı şiire hâkim olan duyguyu yazınız.

7. Şairin, *Memleket İsterim* adlı şiiri yazma amacının ne olabileceğini söyleyiniz.

8. Şiirde sözü edilen memleket kavramının sizin için ne anlam ifade ettiğini söyleyiniz.

9. Bu şiiri okuduktan sonra hayatınızda neleri değiştirmek istersiniz? Söyleyiniz.

10. a) Aşağıdaki bestelenmiş şiir örneklerini okuyunuz.

Beni kara diye yermiş
Mevlâ'm yaratmış, hor görme
Ala göze siyah sürme
Çekilir, kara değil mi
Karacaoğlu

Artık demir almak günü gelmişse zamandan
Meçhule giden bir gemi kalkar bu limandan.

...

Birçok gidenin her biri memnun ki yerinden,
Birçok seneler geçti; dönen yok seferinden.

Yahya Kemal Beyatlı, *Sessiz Gemi*

Fatih'te yoksul bir gramofon çalıyor
Eski zamanlardan bir cuma çalıyor
Durup köşe başında deliksiz dinlesem
Sana kullanılmamış bir gök getirsem
Haftalar ellerimde ufalanıyor
Ne yapsam ne tutsam nereye gitsem
Ben sana mecburum sen yoksun.

Atilla İlhan, *Ben Sana Mecburum*

b) Şiirlerin bestelenerek müzik parçası hâline gelmesini edebiyat-müzik ilişkisi bakımından yorumlayınız.

c) Edebiyatın müzikle ilişkisi, edebiyatın güzel sanatlarla ve diğer disiplinlerle ilişkisi hakkında size neler düşündürüyor? Düşüncelerinizi söyleyiniz.

ç) Duygularınızı güzel sanatların hangi dalıyla ifade etmek isterdiniz? Düşüncelerinizi gerekçeyle söyleyiniz.

9 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

11. a) *Hasta ve Harika Çocuk* adlı hikâyelerden alınan aşağıdaki bölümleri okuyunuz.

HASTA

Maliye Veznesinden Tefvik Efendi, banka önünde vezne arabasından inerken nasıl oldu ise ayak bileğini incitmiş, iki gündür evde yaşayış değişmiş, herkesten sıcak bir sevgi görüyor. Karısı, sanki o eski karısı değil, tanıdıkları eski tanıdıkları değil. Hepsini değişmişler; hepsinde, yalan da olsa tatlı bir sokulganlık, bir yaltaklık var. İki gündür tavuk suyuna çorba pişiyor, ıhlamur kaynatılıyor, ayağını sedef yağı ile ovup üstüne sıcak tülbent koyuyorlar. Havacıya muşambası sarıyorlar. Komşular içinde öyleleri var ki sabahleyin işlerine giderken uğramışlardı. Akşamüstü gene uğruyorlar.

“Bize bir hizmet varsa yapalım” diyorlar. Herkes, her şey tatlı, ılık, yumuşak!...

Tefvik Efendi yatağa uzanmış, bu tatlı yaşayışı sanki yudum yudum içiyor; inleyerek, gözlerini bayıltarak nasıl düştüğünü anlatıyor:

— Innh, kaderde bu da varmış innh... Dedim ya, olacak olduynan oluyor... Yer düz, güzel yaya kaldırım, bizim vezne arabası durdu, ben de indim. Düşmedim, kimse bana dokunmadı, atlar ürmedi, arabaya kımıldamadı, dedim ya, hiç. Bu ayağımı yere koydum, vay efendim sen misin koyan! Nasıl anlattım, size... Sanki topuğum iki taş arasında ezildi. Innh... Ne ise bizi oradan kaldırdılar, eczaneye. Ayak olmuş bir kütük! Ya acısı innh... Ayakkabıyı çıkaracak oldular, ben dokundurmuyorum ki adamlar çıkarsınlar. Neyse çıkardılar. O aralık açıkgözün biri de ayağımdan çıkan potini almış, savuşmuş. Eczacılar o kadar aradılar, bulamadılar. Tek kunduranın da çalındığını yeni gördüm, innh...

— Canım, senin canın sağ olsun. Kunduranın lakırdısı mı olur?

Memduh Şevket Esendal

HARIKA ÇOCUK

Bisküvi, çikolata, kâğıtlı şeker, zeytinyağı, sabun yapım evleriyle küçük tamir atölyelerinin yan yana odalarda bulunduğu, sefertasına benzeyen hanlardan birinin genzi tıkayan pis havası içinde ekmeğini küçük pedalya kazanmaya çalışan bir arkadaşı görmeye gitmiştim. Bulamadım. Dönecektim ki kapı yanında duran büyükçe bir tahta sandığın içinde onu gördüm: Peynir ekmele domates yiyordu. Kirli, kıvrır kıvrır sarı saçları vardı. Makine yağıyla kararmış yüzü, içlerinden aydınlanan harikulade yeşil gözleri...

“Matbaacı ağbiyi mi aradınız?”

“Evet.”

“Az evvel kâğıt kestirmeye gitti. Gelecek.”

Yanındaki boş bir tahta sandığı ters çevirip ikram etti:

“Buyurun, oturun!”

Öyle tatlı bakıyordu ki. Oturdum. Ekmeğini bölerek uzattı. Aç olmadığımı söyledim.

“Yoksa ellerim kirli diye mi?”

“Yok canım.”

“Bizim işte temiz de kalınmıyor ki...”

Tamir atölyelerinden birinde çıraklık ettiğini sanarak sordum:

“Ne iş görüyorsun?”

“Torna, tesviye...”

Orhan Kemal

b) Okuduğunuz metinlerde insan psikolojisini ve toplumsal özellikleri yansıtan ifadeleri söyleyiniz.

c) Bu metinlerden hareketle edebiyatın, bilim dallarıyla ilişkisi hakkında çıkarımlar yapınız.

12. a) Aşağıda verilen Ahmet Hamdi Tanpınar'ın *Bursa'da Zaman* adlı şiirinden alınan dizeleri ve *Bursa* adlı metni okuyarak soruları cevaplayınız.

I. METİN

Bursa'da, bir eski cami avlusu
Küçük şadırvanda şakırdayan su,
Orhan zamanından kalma bir duvar,
Onunla bir yaşta ihtiyar çınar,
Eliyor dört yana sakın bir günü.
Bir rü'yadan arta kalmanın hüznü
İçinde gülüyor bana derinden
Sanki bir hâtıra serinliğinden:
Ovanın yeşili, göğün mavisi
Ve mimarîlerin en ilâhisi.

II. METİN

BURSA

...

Bursa, Orhan Gazi tarafından Osmanlı Beyliği'nin merkezi yapıldı. Fetih'ten sonra inşa faaliyetleriyle yeni bir çehre kazanmaya başlayan şehre her taraftan ahali nakli yapıldı ve gelişmesi desteklendi. Orhan Gazi kale içindeki manastırı camiye çevirtti, bunun yanında Bey Sarayı adı verilen bir de saray yaptırdı. (...) Osmanlı Devleti'nin en büyük şehirlerinden biri olan Bursa tahrir defterlerine göre XVI. yüzyıl başlarında 152 civarında mahalleye sahipti. (...) 1548'de şehre gelen Fransız seyyahı Belon, buranın çok güzel ve müsait bir mevkide bulunduğunu, Lyon'dan daha geniş bir sahaya yayıldığını, İstanbul kadar servet ve nüfusa sahip olduğunu belirterek ipek sanayii sayesinde büyük şöhret kazandığını, her yıl 1000'den fazla deve ile Anadolu ve Suriye'den getirtilen ipeklerin burada işlenip boyandığını ve sonra da başka memleketlere gönderildiğini yazıyor. Şehrin durumunu en canlı şekilde Evliya Çelebi tasvir eder. Ona göre iç kalede 2000 hâne, yedi mahalle, yedi mescid, yirmi dükkân, bir hamam, bir çarşı bulunmakta, ayrıca burada Sultan Orhan Camii ve Türbesi de yer almaktadır.

Halil İnalcık

9 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

b) Bu metinlerden hangisi bilgi vermeyi, hangisi hissettirmeyi ve sezdirmeyi amaçlamaktadır? Düşüncelerinizi gerekçeleriyle yazınız.

c) Bu metinlerin hangisinde dış dünyadaki gerçeklik kurgulanarak verilmiştir? Düşüncelerinizi gerekçeleriyle söyleyiniz.

13. a) Aşağıdaki şiiri okuyunuz.

KAR ALTINDA HÜZÜN DENEMESİ

Dünyanın en uzun hüznü yaşıyor,
Yorgun ve yenilmiş insanlığımızın üstüne.
Kar yaşıyor ve sen gidiyorsun,
Ağlar gibi yürüyerek gidiyorsun,
Belki bulmağa gidiyorsun kaybettiğimiz
O insan ve tabiat çağını.

Dön bana ve dinle
Kuşlar uçuşuyor içimde.

Loş bir keman solosu gibi
Kuşların uçuştüğünü içimde
Dön bana ve dinle.

Karanlık denizlerin dibinde,
Birtakım incilerin olduğunu
Birtakım incilere ve hatıralara
Neden bağlı olduğumuzu unutma.

Duy beni ve dinle
Denizler boğuşuyor içimde.

Unutma diyorum ama sen anla
Anlat bizim de yaşamak istediğimizi onlara.

Erdem Bayazıt

b) Şiirde geçen edebî dile ve günlük dile ait ifadeleri belirleyip örnekteki gibi yazınız.

Edebî Dile Ait İfadeler	Günlük Dile Ait İfadeler
Dünyanın en uzun hüznü yaşıyor,	Kar yaşıyor ve sen gidiyorsun

c) Bu şiirde şairin, bazı kelime ve kelime gruplarını gündelik dildeki kullanımlarının dışında edebî bir dilde kullanılmasının sebeplerini yazınız.

14. a) Aşağıdaki dizeleri okuyunuz.

- ① Yedi tepe üstünde zaman bir gergef işler!
Yedi renk, yedi sestem sayısız belirişler...
- ② Eyüp öksüz, Kadıköy süslü, Moda kurumlu,
Adada rüzgâr, uçan eteklerden sorumlu.
- ③ Her şafak Hisarlarda oklar çıkar yayından
Hâlâ çılgınlıklar gelir Topkapı Sarayı'ndan.
Ana gibi yâr olmaz, İstanbul gibi diyar;
- ④ Güleni şöyle dursun, ağlayanı bahtiyar...
Gecesi sümbül kokan
Türkçesi bülbül kokan,
İstanbul,
İstanbul...

Necip Fazıl Kısakürek, *Canım İstanbul*

9 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

b) Aşağıda, bu şiirde numaralanmış dizelerdeki söz sanatlarının açıklamaları verilmiştir.

Bu açıklamalardan hareketle bu söz sanatlarının şiirin anlatımına katkısı konusundaki düşüncelerinizi ilgili boşluklara yazınız.

1 Numaralı Dizedeki Söz Sanatının Açıklaması: Soyut bir kavram olan zaman, burada bir işleme eylemiyle somutlaştırılıp kişileştirilmiştir. Zamanın, yedi tepe üzerine kurulu bir şehirde olduğu gibi sürekli bir dokuma işlemi yaparak geçmiş, bugünü ve geleceği birbirine bağladığı sezdirilmiştir. Dolayısıyla **teşhis** (kişileştirme) sanatı yapılmıştır.

Şiirin Anlatımına Katkısı:

2 Numaralı Dizedeki Söz Sanatının Açıklaması: Bu dizede İstanbul'un "Eyüp, Kadıköy, Moda" adlı semtleri "öksüz, süslü, kurumlu" nitelikleriyle anılmaktadır. Bu nitelikler aslında o semtlerde yaşayan insanlara atfedilen özellikler olarak sayılabilir. Bu durumda şair semtlerin isimlerini anarak o semtlerde yaşayan insanları kastetmiş, dış-ış özelliklerine dayanarak **mecazımürsel** (ad aktarımı) yapmıştır.

Şiirin Anlatımına Katkısı:

3 Numaralı Dizedeki Söz Sanatının Açıklaması: Bu dizelerde şair geçmişteki savaşları, İstanbul'daki Hisarlardan (Anadolu ve Rumeli) okların atılması (sonraki mısrayla birlikte düşünüldüğünde Topkapı Sarayı'ndan çığlıkların yükselmesi) imgeleriyle birlikte tarihî olaylara gönderme yaparak **telmih** sanatı yapmıştır. Ayrıca bu olayın (güneş doğmadan önce gökteki kızılığa da işaret edip) her şafak vaktinde gerçekleştiğini ifade ederek olağanüstü bir durumu yansıtmış **mübalağa** (abartma) yapmıştır.

Şiirin Anlatımına Katkısı:

4 Numaralı Dizedeki Söz Sanatının Açıklaması: Bu dizede gülme ve ağlama fiilleri yani birbirine zıt durumlar bir arada kullanılarak **tezat** (karşıtlık) sanatından yararlanılmıştır. Ayrıca gülen insanın zaten bahtiyar sayıldığı gibi İstanbul'daki ağlayan insanın dahi bahtiyar olarak gösterilmesi yine mübalağalı bir anlatımdır.

Şiirin Anlatımına Katkısı:

15. a) Aşağıdaki dizeleri okuyunuz.

Mavi gözlü bir gazete
Kapalı Çarşı içinde bulutların en senin olanı
Sen bana Kapalı Çarşı
Şüphesiz o kadar satılan ve alınanlar var ki
Şüphesiz bir harita kırığı
Bir yapma deniz parçasıyla kapalı Kapalı Çarşı
Sezai Karakoç, *Kapalı Çarşı*

Üzümler yıldız gibi
Su güldü bize
Toprak güldü
Bu yıl gökler yavuzdu
Güzel gürledi
Tarlalar beni bekler
Varalım bağ evine
Süreyya Berfe, *Bağa Gidenin Türküsü*

b) Dizelerin sizde uyandırdığı çağrışımları yazınız.

Kapalı Çarşı

.....

.....

.....

.....

Bağa Gidenin Türküsü

.....

.....

.....

.....

c) Bu dizelerin sizde ve arkadaşlarınızda uyandırdığı çağrışımların benzer ve farklı yönlerini birbirinizle paylaşarak yazınız.

9 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

16. a) Aşağıdaki şiiri okuyunuz.

SEN NERDESİN?

Caddeden sokaklara doğru sesler elendi,
Pencereler kapandı, kapılar sürmelendi.
Bir kömür dumanıyla tütsülendi akşamlar,
Gurbete düşmüşlerin başına çöktü damlar...
Son yolcunun gömüldü yolda son adımları,
Bekçi sert bir vuruşla kırdı kaldırımları.
Mezarda ölü gibi yalnız kaldım odamda:
Yanan alnım duvarda, sönen gözlerim camda,
Yuvamı çiçekledim, sen bir meleksin diye,
Yollarını bekledim görüneceksin diye.
Senin için kandiller tutuştu kendisinden,
Resmine sürme çektim kandillerin isinden.
Saksıda incilendi yapraklar senin için,
Söylendi gelmez diye uzaklar senin için...
Saatler saatleri vurdu çelik sesiyle,
Saatler son gecenin geçti cenazesıyla,
Nihayet ben ağlarken toprağın yüzü güldü,
Sokaklardan caddeye doğru sesler döküldü...

Faruk Nafiz Çamlıbel

b) *Sen Neredesin?* adlı şiirde dış dünyadaki gerçekliği açıkça dile getiren dizeleri ve bu dizelerdeki gerçeğe uygun iletiyi örnekteki gibi yazınız.

Şiirdeki Dize	Dizedeki Gerçeğe Uygun İleti
Caddeden sokaklara doğru sesler elendi	Cadde ve sokaklarda seslerin duyulması

- c) *Sen Neredesin?* adlı şiirde imgeler yoluyla yoruma açık ifadeler kullanılan dizeleri ve bu dizelerdeki iletinin açıklamasını örnekteki gibi yazınız.

Şiirdeki Dize	Dizedeki İletinin Açıklaması
Caddeden sokaklara doğru sesler elendi	Cadde ve sokaklarda seslerin zamanla azalarak yayılması

17. a)

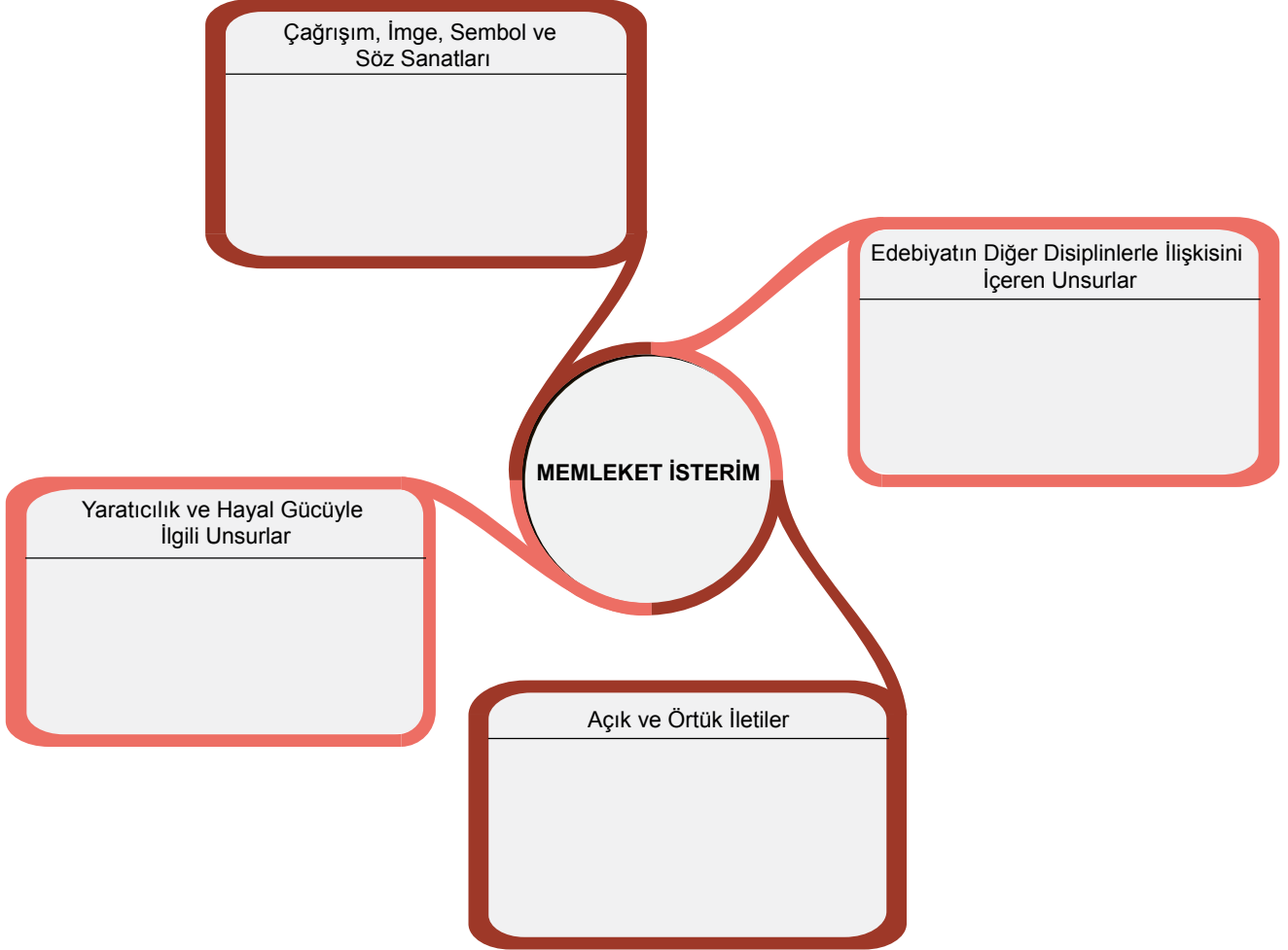
Sınıfta öğretmeninizin rehberliğinde beş gruba ayrılıңыз. Grubunuz için grup sözcüsü belirleyiniz. Yandaki karekodu okutarak Ahmet Hamdi Tanpınar'ın **Selam Olsun**, Kemalettin Kamu'nun **Kimşesizlik**, Zeki Ömer Defne'nin **Ziller Çalacak**, Arif Nihat Asya'nın **Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor**, Ömer Bedrettin Uşaklı'nın **Deniz Hasreti**, Melih Cevdet Anday'ın **Rahatı Kaçan Ağaç**, Halil Soyuer'in **Görürsen**, Turgut Uyar'ın **Türkiyem** adlı şiirlerini grup arkadaşlarınızla okuyunuz. Şiirlerden birini okuma bölümü süresince öğrendiklerinizi uygulamak üzere seçiniz. Seçtiğiniz şiiri grup olarak okuyacak şekilde hazırlık yapınız. Grubunuza ait şiiri vurgu ve tonlamaya dikkat ederek söz korusu şeklinde okuyunuz.

9 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

- b) Grupça seçtiğiniz şiirdeki yaratıcılık, hayal gücü, imge, sembol, çağrışım, açık ve örtük ileti, söz sanatları ve edebiyatın diğer disiplinlerle ilişkisini içeren unsurları belirleyiniz. Belirlediğiniz bu unsurlardan hareketle aşağıdaki tabloyu grup arkadaşlarınızla doldurunuz.

- c) Doldurduğunuz bu tabloyu grup sözcünüz aracılığıyla sınıf arkadaşlarınıza sununuz.

- ç) Seçtiğiniz şiirde meydana gelen ünsüz benzeşmesi, ünsüz yumuşaması, ünlü daralması, ünlü düşmesi, ulama gibi ses olaylarını belirleyiniz ve bu ses olaylarının şiirin söyleyişine nasıl bir katkı sağladığını gerekçeleriyle yazınız.

18. Seçtiğiniz şiirin temasını grup arkadaşlarınızla resim, müzik vb. sanat dallarından biriyle yeniden ifade ediniz. Ürününüzü sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.
19. Siz de yaşamınızda sizi etkileyen şiirlerden birinde yaratıcılık, hayal gücü, imge, sembol, çağrışım, açık ve örtük ileti, söz sanatları ve edebiyatın diğer disiplinlerle ilişkisini içeren unsurları örneklen-dirmeye çalışınız.
20. Okuma bölümü süresince öğrendiklerinizden hareketle aşağıdaki çıkış kartını doldurunuz.

Üç Yaz

Şiirle ilgili okuma bölümü sürecinden hareketle şiir türü hakkında öğrendiğiniz veya önemli bulduğunuz üç bilgiyi yazınız.

1

2

3

İki Sor

Şiirle ilgili okuma bölümü sürecinden hareketle şiir türü hakkında merak ettiğiniz veya daha fazla bilgilenmek istediğiniz konuyla ilgili iki soru yazınız.

1

2

Bir Paylaş

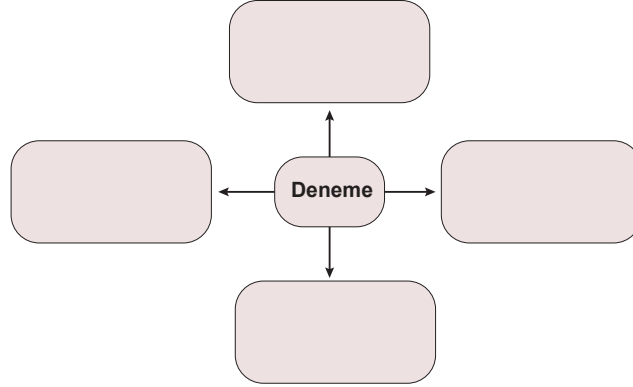
Şiirle ilgili okuma bölümü sürecinden hareketle şiir türü hakkında bir görüşünüzü yazınız.

1

DENEME

Okuma Öncesi

1. a) Deneme metin türü ile ilgili aklınıza gelenleri aşağıdaki kutucuklara yazarak bir zihin haritası oluşturunuz.

- b) Deneme türünde bir yazı yazmak isterseniz hangi konuları tercih ederdiniz? Söyleyiniz.

2. a) Aşağıdaki metinleri okuyunuz.

AKINCILAR

Bin atlı, akınlarda çocuklar gibi şendik;
Bin atlı o gün dev gibi bir orduyu yendik!

Ak tolgalı beylerbeyi haykırdı: İlerle!
Bir yaz günü geçtik Tuna'dan kabilelerle...

Şimşek gibi bir semte atıldık yedi koldan.
Şimşek gibi Türk atlarının geçtiği yoldan.

Bir gün yine dolu dizgin atlarımızla
Yerden yedi kat arşa kanatlandık o hızla...

Cennette bu gün gülleri açmış görürüz de
Hâlâ o kızıl hatıra gitmez gözümüzde!

Bin atlı, akınlarda çocuklar gibi şendik;
Bin atlı, o gün dev gibi bir orduyu yendik!

Yahya Kemal Beyatlı

DOĞRULUK KAYGISI

Düşünce çatışmaları beni ne kırar ne yıldıır, sadece dürtükler, kafamı çalıştırır. Eleştirilmekten kaçırız: Oysa ki bunu kendiliğimizden istememiz, "Gelin, bizi eleştirin." dememiz gerekir: Hele eleştirme bir ders gibi değil de karşılıklı konuşma gibi olursa. Biri çıkıp bizim düşüncemizin tersini söyledi mi onun doğru söyleyip söylemediğine değil doğru yanlış, kendi düşüncemizi savunmaya bakarız. Bizi düzeltmek isteyenlere kollarımızı açacak yerde yumruklarımızı sıkıyoruz. Ama ben dostlarımin bana sert davranmasını istiyorum (...) Ben, dostlar arasında açık, yiğitçe konuşulmasını isterim: Dostların düşünceleri neyse sözleri de o olmalı. Kulaklarımızı öyle sert, öyle kaba bir kulak yapmalıyız ki salon konuşmalarının yumuşak seslerini duymaz olsunlar. Ben, bir araya gelen insanların sertçe konuşmalarını isterim.

Montaigne

b) *Akıncılar* ve *Doğruluk Kaygısı* adlı metinleri aynı vurgu ve tonlamayla mı okudunuz? Düşüncelerinizi söyleyiniz.

3. Okuyacağınız *Normal İnsan* adlı denemenin başlığından hareketle denemenin içeriği hakkındaki tahminlerinizi yazınız.

Okuma Sırası

Aşağıdaki metni düzyazıya özgü vurgu ve tonlamaya dikkat ederek sesli okuyunuz.

NORMAL İNSAN

Şu muhakkak ki normal insan umumiyetle memnun olan, her şey istediği gibi gitmese bile neşesini kaybetmeyen insandır. O, hayatta karşılaştığı bütün hâllere fazla zahmet çekmeden kendini uydurur. Mesela benim bu türlü normal insanlardan bir tanıdığım vardır. Bugün çok şükür hâli vakti yerinde olduğu hâlde arada bir gider, orta hâlli, hatta fakir insanların gittikleri kahvelerde oturur. Onların yemek yedikleri yerde aralarına sıkışarak yemek yer. Hiç de mecbur olmadığı hâlde bunu niçin yaptığı kendine sorulduğu zaman da:

— İçinde yaşadığımız muhitin bütün şartlarını bilmek ve icabında onlara, zahmet çekmeden, saadetimizin kaybolduğu zehabına kapılmaksızın uyuvermek lazımdır. Yoksa en ufak bir sarsıntı bizi bedbaht ediverir, der.

İşte normal insan budur. O; kafasının içinde kurduğu dünyada değil etiyle, kemiğiyle içinde yaşadığı dünyada dolaşmasını bilir. Cenabıhak kendisine maddi refahı nasip ettiği zaman şükrederek ondan faydalanır; maddi imkânlarından mahrum kaldığı zaman da neşesini kaybedip perişan olacağı yerde filozof olur, bunu da dünyanın tabii hâllerinden sayarak başına gelenleri cesaretle karşılar. Çünkü bu dünya sadece meltemler dünyası değildir; fırtına ve kasırgalar da burada kopar. Eğer masmavi, letafet içinde yüzen gökyüzü birdenbire kapkara bulutlarla örtülürse kara kara düşünmeye lüzum yoktur. Onu da aynı neşeyle karşılamalı ki normal bir hadise karşısında biz de normal olduğumuzu belli edelim.

Normal insanın pek mühim bir tarafı da hoş görür olmasıdır. Başkalarının işlediği kusurları hoş görmesini bilen insan normaldir. Mesela her şeyi bildiğini iddia eden bir adamı gözünüzün önüne getiriniz. İnsanın her şeyi bilmesi mümkün olmadığına göre böyle bir iddiada bulunan insan derhâl normal olmaktan çıkmış demektir.

Normal insan kendisinden çok, etrafındakilerle meşgul olur. Kendisiyle beraber etrafındakileri anlamaya çalışır ve bilhassa zamanına uymaya gayret eder. Eğer yaşlı bir insansa ve gençliğin bütün hareketlerini çılgınlık sayıyorsa o kişinin normalden uzaklaşmaya başladığına hükmedebilirsiniz. Kendi gençlik senelerini göklere çıkarıp yaşadığı devri batırmaya kalkan adam hayatın normal akışına ayak uyduramamış ve dolaşısıyla anormal olmaya başlamış demektir. Çünkü her nesilde insanlığın kazandığı zaferler zincirine yeni halkalar ekleyen insanlar vardır. Normal insan bunları görmeye çalışır.

Şevket Rado, *Eşref Saat*

9 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

Okuma Sonrası

1. **Normal İnsan** adlı denemede geçen “umumiyetle, mecbur, muhit” kelimelerinin metinde hangi anlamda kullanıldıklarını aşağıdaki ilgili boşluklara yazınız.

umumiyetle:

mecbur:

muhit:

2. Okuduğunuz denemenin konusunu yazınız. Daha önceki tahminlerinizin denemenin içeriğiyle örtüşen yönlerini söyleyiniz.

3. Yazara göre “normal insan” nasıl yaşar?

4. Metnin ana düşüncesini destekleyen yardımcı düşüncelerden birini yazınız.

5. Yazar, açıkladığı temel düşünceyi günlük hayatla ilişkilendirerek bir arkadaşının yaşadıklarından bazı kesitleri metinde anlatmıştır.

Bu, düşüncenin okura iletilmesini nasıl etkilemiştir?

6. **Normal İnsan** adlı metinde yazarın hedef kitleleri sizce kimlerdir? Deneme yazarı, eserini ortaya koyarken hedef kitleyi dikkate almalı mıdır? Görüşlerinizi ifade ediniz.

7. Size göre “normal insan” nasıl olmalıdır? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

8. **Normal İnsan** adlı metinde yazarın öznel davranması metnin dil ve anlatımını nasıl etkilemiştir?

9. Aşağıdaki kutucuklarda yer alan düşünceyi geliştirme yollarına okuduğunuz metinden uygun cümleler yazınız.

Tanımlama	Örneklendirme

10. Okuma bölümü süresince öğrendiklerinizden hareketle aşağıdaki çıkış kartını doldurunuz.

Üç Yaz

Deneme türü ile ilgili okuma bölümü sürecinden hareketle deneme türü hakkında öğrendiğiniz veya önemli bulduğunuz üç bilgiyi yazınız.

1

2

3

İki Sor

Deneme türü ile ilgili okuma bölümü sürecinden hareketle deneme türü hakkında merak ettiğiniz veya daha fazla bilgi almak istediğiniz konuyla ilgili iki soru yazınız.

1

2

Bir Paylaş

Deneme türü ile ilgili okuma bölümü sürecinden hareketle deneme türü hakkındaki bir görüşünüzü yazınız.

1

This image shows a full page of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, typical of notebook paper. There are no margins, text, or other markings on the page.

22

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

9

1. TEMA
SÖZÜN İNCELİĞİ
KONUŞMA

9 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

KONUŞMA

TDE3.1. Söyleyişin inceliğini kullanarak akıcı bir konuşma süreci yönetebilme

- a) TDE3.1.1. Seçim yapar.
- b) TDE3.1.2. İlişkiyi sürdürür.

TDE3.2. Muhatabını ikna etmek için söyleyiş inceliklerine yer veren bir konuşma içeriği oluşturma

- a) TDE3.2.1. Ön bilgilerle bağlantı kurar.
- b) TDE3.2.2. Tahmin eder
- c) TDE3.2.3. Karşılaştırır.
- ç) TDE3.2.4. Sınıflandırır.
- d) TDE3.2.5. Yeniden ifade eder.
- e) TDE3.2.6. Tepki verir.
- f) TDE3.2.7. Sesle anlam oluşturur.
- g) TDE3.2.8. Görsel öğeleri kullanır.
- ğ) TDE3.2.9. Sunar.

TDE3.3. Muhatabını ikna etmek için söyleyiş inceliklerine yer veren bir konuşmada kural uygulama

- a) TDE3.3.1. Plan hazırlar.
- b) TDE3.3.2. Düşünceyi geliştirme yollarını kullanır.
- c) TDE3.3.3. Uygun söz varlığı kullanır.
- ç) TDE3.3.4. İletileri açık ve örtük biçimde ifade eder.
- d) TDE3.3.5. Türkçe dil yapılarını uygular.
- e) TDE3.3.6. Bağdaşıklık öğelerini kullanır.
- f) TDE3.3.7. Beden dilini ve mekânı kullanır.

TDE3.4. Söyleyiş inceliğinin konuşmasına etkisini yansıtabilme

- a) TDE3.4.1. Kendini değerlendirir.
- b) TDE3.4.2. Tepki verir.

Konuşma Öncesi

Aşağıda Suut Kemal Yetkin'in *Edebiyat Üzerine Denemeler* adlı eserinden bir parça verilmiştir.

1. Aşağıdaki parçayı okuyunuz.

Montaigne'in *Denemeler*'i sık sık okuduğum kitaplardandır. Gecenin geç vakitlerinde konuşacak birini aradığım zaman *Denemeler*'i açar, Montaigne ile konuşmaya başlarım. Onda kendisinden söz ederken bizden söz eden, bizi dinlemeye hazırlanan bir hâl vardır. Havanın yağışlı veya güneşli oluşuna göre inanışları da başkalaşan bu iklim adamı hayatının en tatlı yıllarını Perigod'daki şatosunun bahçesinde yürüyüşün tadını çıkararak, hayale dalmakla, basık tavanlı kitap odasına kapanarak, zevk içinde *Denemeler*'ini yazmakla geçirmiştir.

Ne zaman *Denemeler*'i okumaya başlasam Montaigne'in masası üzerine eğdiği başını kaldırarak yüzyılların sisleri arasından, uykulu zeki gözleriyle bana baktığını görür gibi olurum. Okuma bir konuşmaya döner. Montaigne ile gene tatlı tatlı konuşuyorum.

a) Bu parçadan hareketle yazarın Montaigne ile nasıl bir bağ kurduğunu söyleyiniz.

b) Siz de herhangi bir kitap okurken o kitabın yazarıyla bir bağ kurup kurmadığınızı söyleyiniz.

9 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

Konuşma Sırası

PERFORMANS GÖREVİ

Görev

EKLER bölümünde verilen (s. 6-9) deneme metnlerinin ana düşünce ve yardımcı düşüncelerini belirleyerek bu denemelerden birinde yer alan ana düşünce veya yardımcı düşüncelerle aynı doğrultuda bir konuşma yapmaları istenir.

Aşamalar

1. Verilen deneme metnlerini okuyunuz ve bu metinlerin ana düşünce ve yardımcı düşüncelerini belirleyiniz.
2. Deneme metinlerinden birini seçiniz.
3. Seçtiğiniz deneme metninde yer alan ana düşünce ve yardımcı düşüncelerle aynı doğrultuda bireysel olarak bir konuşma içeriği hazırlayınız.
4. Konuşmanızı belirlenen süre içinde yapınız.
5. Yapılan konuşmaları nesnel bir şekilde değerlendiriniz.

Yönerge

- Konuşma çalışmanızı sınıf içinde gerçekleştiriniz.
- Konuşmanızı birkaç dakikayı geçmeyecek şekilde hazırlayınız.
- Konuşmanızı değerlendirme ölçütlerine dikkat ederek oluşturunuz.
- Konuşmanızın sınıftaki arkadaşlarınız tarafından değerlendirileceğini unutmayınız.
- Sonraki konuşmalarınızda yol gösterici olması için konuşmanıza ilişkin geri bildirimleri değerlendirmeyi unutmayınız.

Değerlendirme: Konuşmalar; sınıf içinde ve değerlendirme ölçütlerinde yer alan kriterler doğrultusunda parmak kaldırma (👍) - indirme (👎) yöntemi kullanılarak değerlendirilecektir.

Örneğin öğretmen konuşma sonrasında öğrencilerden konuşmayı beden dili kullanımı ile ilgili ölçüt çerçevesinde değerlendirmelerini ister. Beğenenler parmaklarını yukarı kaldırır, yeterli bulmayanlar ise parmaklarını aşağı indirir. Böylece ortaya konulan konuşma performansı her bir ölçüt açısından akranlar tarafından sırasıyla değerlendirilmiş olur.

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	
Sözlü ürününüz aşağıdaki ölçütlere göre değerlendirilecektir. Bu değerlendirme ölçütlerini göz önünde bulundurarak ürününüzü oluşturunuz.	
Ölçütler	Açıklama
Planlama	Konuşmaya etkili bir giriş yapma, konuşmayı sürdürme ve süreye uygun biçimde etkili bir şekilde tamamlama
Tutarlılık	Seçilen metindeki ana düşünce ve yardımcı düşüncelerle aynı doğrultuda uygun örnekler vererek tutarlı bir şekilde konuşma
Söz Varlığı	Konuşmasını uygun örnekler vererek ve zengin bir kelime hazinesiyle Türkçe kelimeler kullanmaya özen göstererek sunma
Akıcılık	İşitilebilir bir ses tonuyla vurgu tonlamaya dikkat ederek gereksiz tekrarlara düşmeden konuşma
Beden Dili	Konuşmada jest ve mimikleri etkili kullanma, dinleyicilerle yeterli göz teması kurma

Şimdi Başlayabiliriz!

Performans görevindeki aşama ve yönergeleri dikkate alarak sözlü ürününüzü oluşturunuz.

1. EKLER bölümünde verilen deneme metinlerini dikkatlice okuyunuz.
2. Bu metinlerdeki ana düşünce ve yardımcı düşünceleri belirleyiniz.
3. Okuduğunuz denemelerden birini seçerek bu metindeki ana düşünce ve yardımcı düşüncelerden biriyle aynı doğrultuda bir konuşma hazırlayınız.
4. Konuşmalarınızı verilen süre içerisinde hazırlayınız.
5. Arkadaşlarınızın yapacağı konuşmaları verilen ölçütlere göre değerlendireceğinizi unutmayınız.
6. Konuşmalarınızı sınıf ortamında gerçekleştiriniz.

9 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

Konuşma Sonrası

1. Arkadaşlarınızın yaptığı konuşmaları, verilen değerlendirme ölçütlerine göre parmak kaldırma (👍) - indirme (👎) yöntemiyle değerlendiriniz.
2. Gelen dönütler doğrultusunda geliştirilmesi gereken yönlere ilişkin çalışmalar yapınız.

Bu alışma sürecinde öğrendiklerinizden hareketle aşağıdaki çıkış kartını doldurunuz.

 Yaz

Sınıfta yapılan konuşma çalışmalarından hareketle öğrendiğiniz veya önemli bulduğunuz  bilgiyi yazınız.

1

2

3

İki Sor

Sınıfta yapılan konuşma çalışmalarından hareketle merak ettiğiniz veya daha fazla bilgilenmek istediğiniz konulara yönelik iki soru yazınız.

1

2

Bir Paylaş

Sınıfta yapılan konuşma çalışmalarından hareketle bir görüşünüzü yazınız.

1

EK-1

NİÇİN ROMAN, NİÇİN ŞİİR OKURUZ?

Romanın en çok sevilen bir edebiyat türü olduğu gerçektir. Nereye giderseniz gidin en çok onun okunduğunu görürsünüz. Şiir için de böyledir. Yaşamak için çalışıp didinmelerimizden fırsat bulduk mu, elimize aldığımız şey, ya bir roman ya da bir şiir kitabıdır. Bir geziye çıktığımız zaman çantamızın bir köşesine yerleştirmeyi unutmadığımız gene onlardır. Daha okul sıralarındayken, çalışma saatlerinden artırılmış, sayılı dakikaları, sevdiğimiz bir şair veya romancıya verdiğimiz, bu yetmeyince, yatakhanein alaca karanlığında geç saatlere kadar gizlice okumaya koyulduğumuzu kim hatırlamaz.

Nedir bu ilginin nedeni? Bilmem bu soru üzerinde hiç durdunuz mu? Bana öyle geliyor ki, ilginin nedeni çok derinlere inmektedir. İnsan; çocukluk çağından kurtuldu mu, ileride yaşamaya başlar ve yaşadığı günlerle gelecek günleri oranlamaktan kendini alamaz. Bu oranlama, hep yaşanan günlerin zararına olmuştur. Böyle de olsa, bu geçen günlerin güzelleşmesi, özlem buğularıyla örtülmesi, beklenen günlerde aradığımızı bulamadığımız içindir. Hayat bir akıştan başka bir şey değildir. İnsan; bu akış, bu oluşum içinde, başka insanların durumlarıyla da ilgilenmekten kendini alamaz. Hayatın tekdüzeliğinden kurtulmaya çalışırken, başkalarının çabalarından da dikkatini ayıramaz. Kendi alın yazısının başkalarınınkinden ayrılamayacağı kanısındadır. Yaşanan anlardan kurtuluş, düş'ün zenginliği oranında gerçekleşir. Bu dünyanın ötesinde düşsü bir dünya, uzaktan çağırmaya başlar. Her varıştan sonra gene bir çağırış duyulur. Yaşanan anların boşluğunda, aydınlık dolu noktalar da olsa insan çoğu zaman bunun farkında olmaz. Olsa da onların görünmesiyle kaybolması o kadar birdir ki!

Hatıraların şiddetlendirdiği, sonu gelmeyen bir gelecek gün özlemi, insanlarda, aradıklarını bulamamış, yaşadıklarını iyi yaşayamamış olmanın verdiği bir eksiklik duygusu uyandırmıştır. Şimdi, niçin roman, niçin şiir okuduğumuzu cevaplandırabiliriz. Ama daha önce şu soru üzerinde bir an duralım: Romancı romanını, şair şiirini niçin yazar? Ün elde etmek, para kazanmak için mi? Birtakım doğruları yaymak, topluma düzen vermek için mi? Böyleleri de bulunabilir. Her şeyin sömürücüsü olduğu gibi edebiyatın da sömürücüleri vardır. Bunlardan söz etmiyorum ben.

Gerçek şudur ki; romancı da şair de içiçe giren geçmişin özlemi ile geleceğin umudunu kişi olarak, toplum olarak bütün yoğunluğuyla yaşamakta, yazdığını bu iç yaşayışın etkisi altında yazmaktadır. Yaşadığı biricik güzel bir anı sonrasızlaştırmak, yaşanıp duran birbirine benzer günlerin renksizliğinden kurtulmak, geçmesiyle güzelleşen günleri daha da güzelleştirmek, özlemini taşıdığı bir dünya canlandırmak, onu bütün insanlarla paylaşmak, içindeki ağırlıkları atmak için yazar.

Bu söylediklerim okuyucu için de böyledir. Romancı ya da şair ne için yazarsa, yazılanı okuyan da onun için okur. Bu bakımdan okuyucu, yazmaktan alıkonulmuş, elinden yazma olanakları alınmış bir romancıdan, bir şairden farksızdır. Roman okuyarak, şiir okuyarak varlığımızın darlığından kurtuluruz. Yaşayamadığımız hayatları yaşayarak genişler, yaşadığımız renksiz günlerin bile, dönmek üzere gittiği için değerlendirildiği duygusuyla zenginleşiriz. Kendimiz ile benzerlerimiz arasında bir kaynaşma olur. Genel olarak okuyucu, bu bakımdan, okuduğunun pek de farkında değildir. Sırf vakit geçirmek, vakit öldürmek için okuduğunu sanır. Ama böyle de olsa sonuç aynıdır.

Evet, ne roman bir toplumbilimi kitabı ne de şiir bir doğrular topluluğudur. Bir sanat eserini birtakım bilgiler, doğrular olarak kabul etmek, sanatın varlığını ve özünü görmemek demektir. Balzac'ı, yaşadığı dönemin toplum olaylarını öğrenmek için okuduğunu kim söyleyebilir? Böyle olsaydı bu olayları anlatan sayfalar birer tarih belgesi sayılmaz mıydı? Romanı tarihle bir tutmak yaratışın ne demek olduğunu bilmemek demektir. Bir romanın birkaç kez okunması, bir şiirin okunduktan sonra tekrar edilmesi, ezberlenmesi de romanın veya şiirin herhangi bir sorun hakkında bilgi edinmek için okunmadığını gösterir. İnsanın, bildiği bir şeyi tekrar bilmek istediği görülmüş müdür? Zaten romancı da, şair de, yazdığını bir şeyler öğretmek için yazmamıştır ki okur da bir şeyler öğrenmek için okusun.

9 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

Romanlar ve şiirler, birer iç yaşayıştan doğmuştur. Onları yaşayarak okumamız da bundandır. Her okuyucunun aynı davranışta olduğu elbet söylenemez. Yaradılışın, yetişmenin verdiği ayrılıklar da vardır. Bu bakımdan, aynı kitapta herkes biraz da kendi romanını, kendi şiirini okur. Gerçek sanat eserinin özelliklerinden biri de çok yönlülük değil midir? İnsan; ileride yaşamaktan kesilip de geçmiş günlerden bir yığın olmaya yüz tutunca, roman ve şiir okumasını da bırakmaya başlar. Okuduğu olursa da artık eski tutkuyu bulamaz.

Okumak, okunan eseri duygularımız, düşüncelerimizle zenginleştirmek olduğuna göre, bir tür yaratıştır. Romancı ya da şair, yaşlanınca nasıl yaratma gücünü kaybediyorsa okuyucu da o yaratışla kaynaşma yeteneğini kaybediyor. Bu bakımdan; okumaktan kesilmek, biraz da ölmektir.

Suut Kemal Yetkin, *Edebiyat Üzerine Denemeler*

EK-2

KARALAMA DEFTERİ

Şiiri sevdiğim kadar bir şeyi sevmem... Roman, hikâye okumaya, kendilerini edebiyatçılığa kaptırmayan kişilerin yazdıkları denemeleri okumaya da bayılırım, ama onlardan ne de olsa bıkılıyor. Bir romanı isterse, Stendhal'in olsun, üst üste kaç kere okuyabilirsiniz. Anlattıklarını öğrendiniz mi, elbette kapatacaksınız. Diyeceksiniz ki: "Kitabı kapattıktan sonra da bütün o kişiler içimizde yaşamıyor mu? Düşlerimize karışmıyor mu? Bir yere gider, bir kimse ile konuşurken onlar da birdenbire önümüze çıkmıyor, yanımıza gelivermiyorlar mı?" Doğrudur, romanlardaki, hikâyelerdeki kişilerin öyle bir canlılıkları vardır. Ancak bir roman, bir hikâye kişilerinin öyle kitabın dışında yaşayabilmeleri de, bir romanda, bir hikâyede öz ile şeklin birbirine kaynaşmadığını, ikisinin birbirinden ayrılabilmesini gösterir. Mısrada, şiirde ise özü şekilden ayrı olarak düşünemeyiz... Düşünenler yoktur demiyorum, var, ama ben onların şiiri gerçekten sevdiklerine, anladıklarına inanamıyorum. Şiirde öz ile şekil birbirinden ayrılamayacağı içindir ki, odamıza astığımız bir resme yıllarca bakmaktan bıkmadığımız gibi, sevdiğimiz şiirleri, mısraları da boyuna söyleyebiliriz. Her söyleyişimizde de, bir dost yüzü gibi, bakmaya doyamayız. Dün olduğu gibi bugün de yurdumuzda yaşlı, genç birçok şairler var. Yazık ki çoğu, şiirde asıl bu erdemin aranması gerektiğini unutuyorlar. Şiirin, birtakım konular üzerinde söz söylemek olduğunu sanıyorlar. Bakıyorsunuz, duygularını, düşüncelerini anlatıyorlar, söylediklerinin size dokunduğu da oluyor, yüreklerinin çarptığını işitiyorsunuz, yahut hoşla gidecek benzetişler buluyorlar, gülümsüyorsunuz. Ama o çarpan yürek de, sizi gülümseten o benzetişler de kitapların içinde kalıyor. Ben asıl şiir diye kitaplardan çıkan, okuyanların bir daha dillerinden düşmeyecek kadar hayatlarına karışan, sözden kurulmuş şekillere derim. Bunun içindir ki şiirin konusuna da, eskisine yenisine de bakmam, konuların dışında, eskiliğin yeniliğin dışında, bir daha parçalanmayacak bir söz bütünü olmuş, bir nesnenin varlığı gibi bir varlık edinmiş şiirler, mısralar ararım. Bir şiirin özüyle şeklini birbirinden ayırabildim mi, şeklinden ayrı olarak özünü ya da özünden ayrı olarak şeklini düşünebildim mi bence artık o bir şiir değildir, doğru, değerli bir söz olabilir, o başka, ama bir şiir değildir.

Nurullah Ataç, *Karalama Defteri* ile *Sözden Söze*

9 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

EK-3

ÖNCE ŞİİR VARDI

Önce şiir vardı. Her şey şiirden doğdu. Ben, böyle bir kutsal kitabın yazılmasını isterdim. Bu dünya şiirsiz yaratılmış olamaz. İnsanoğlu şiirle konuştu ilk kez. Şiir yazmak için yarattı ilk sözcükleri. Şiirde yer almayan bir sözcük ölmüştür, yaşamadan yok olmuştur. Bir toplumda ozan yoksa, yetişmemişse, yetişmiyorsa o toplum bir süre sonra tarihten de silinir. Asur uygarlığı gibi... Ozanı olmayan bir toplum, şiirden yoksun toplum yok olur gider. Din kutsal kitaplarının şiir dili ile yazılması da insanoğluna seslenmek, onu etkilemek için en sağlam yolun şiir olduğunu gösterir. Şiir kendi başına ayrı bir dildir. Her dilin şiiri ayrıdır, ama bilmediğimiz herhangi bir dilde şiir okunurken anlarsınız o okunan şeyin şiir olduğunu.

Struga'daki Şiir Evi'nde Makedonca, Sırpça, Arnavutça, Slovence şiirler dinledim. Bir tek sözcük anlamadım. Ama "ses" olarak tattım yine de o şiirleri. Demek bir başka "şiir dili" var. Bu yüzden ozanlar bir çeşit Evliya, Ermiş, Peygamber sayılmışlardır eski zamanlarda. Bugün bile gerçek ozanlar toplumların öncüsü sözcüsü, yol göstericisi oluyorlarsa bunu, şiirin evrensel diline, gücüne borçludurlar. Bir Neruda, bir Nâzım, bir Aragon, bir Lorca, bir Pasternak, aynı ulusun kişileri gibidirler. Onlar insanlık ulusunu, bir gün er geç kurulacak o büyük, tek ulusun, tek toplumun öncüleridirler. Neruda, "Şiiri kim öldürebilir? Şiir kedi gibi yedi canlıdır. İşkence ederler, sokaklarda süründürürler, alay ederler, dört yanını duvarlarla çevirirler, sürgüne yollarlar, fakat o bunları yaşar, sonunda tertemiz bir yüzle ve gülümseyerek çıkar ortaya." der. Bu sözlerle şiirin ve ozanın kullandığı uluslarüstü dilin gücünü anlatır. Bir gün bir işçi Pasternak'a seslenmiş: "Usta bize doğru yolu göster." diye. Ozan, işçiye "Ben toprakları rüzgârda ses veren bir ağaca benzerim. Kimseye yol göstermem." demiş. Oysa o sesler, o dizeler yüzyıllardır insanlığa yol göstermektedir. Ozan şiirlerini 'yol göstereyim' diye yazmaz elbet, ama o şiirleri okuyan yığınlar o dizelerdeki anlamı çözerek, duyarak daha iyi bir insan, daha iyi bir yurttaş, daha daha yararlı, daha güçlü olmanın gizlerini bulurlar. Yine Neruda, "Şiirin topluma yararı, desteği; güce, ince duyguya ve sevince dayanır. Bu özellikleri olmayan şiirin sesi az çıkar, türkû haline gelemmez." diyor. Dünyanın gelmiş geçmiş ve gelecek ozanlarının türkûleşen dizeleriyle dünyamız bugüne geldi, yarına da gidecek. Şuna inanıyorum ki bu dünyanın daha güzel olması, daha güzel şiirler yazılmasına bağlıdır... Daha daha güçlü, daha daha etkileyici, insanları 'gerçek insan edici' şiirler. Türk ozanı Melih Cevdet Anday bir şiirinde:

Protohippus atın cediti

Dinothorium filin cediti

Biz insanın cediti

Gelecek mutlu insanın

der. Gerçek insanı şiir yaratacak, şiirle yaratılacak, derim ben de. Geleceğin mutlu toplumunun kurulmasında şiirin katkısı büyük olacak. Bu yüzden şiir dili tüm insanlığın dilidir. Şiir ne denli güçlüyse, ölümsüzse, insanlık da öyle olacaktır. Evet, "Önce şiir vardı." Yarının kutsal kitabı bu sözlerle başlayacak. Belki de bu sözlerle bitecek. Her şeyi dile getirecek kısacık bir dize bu: önce şiir vardı... Sonra, yine şiir var. Her zaman da olacak.

Oktay Akbal, *Önce Şiir Vardı*

NOTLAR

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a guide for handwriting or drawing. There are no margins, text, or other markings on the page.

**Cevap anahtarına ulaşmak için
karekodu okutunuz.**

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

9

1. TEMA
SÖZÜN İNCELİĞİ
YAZMA

9 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

YAZMA

TDE4.1. Edebî söyleyişin inceliğini yansıtmak için paragraf düzeyindeki bir yazısında süreci yönetebilme

- a) TDE4.1.1. Seçim yapar.
- b) TDE4.1.2. İlişkiyi sürdürür.

TDE4.2. Edebî söyleyişin inceliğini yansıtan metinlerden edindiği söz varlığını kullanarak yazısına içerik oluşturabilme

- a) TDE4.2.1. Ön bilgilerle bağlantı kurar.
- b) TDE4.2.2. Tahmin eder.
- c) TDE4.2.3. Karşılaştırır.
- ç) TDE4.2.4. Sınıflandırır.
- d) TDE4.2.5. Yeniden ifade eder.
- e) TDE4.2.6. Tepki verir.
- f) TDE4.2.7. Görsel öğeleri kullanır.
- g) TDE4.2.8. Sunar.

TDE4.3. Edebî söyleyişin inceliğini yansıttığı yazısında kural uygulayabilme

- a) TDE4.3.1. Plan hazırlar.
- b) TDE4.3.2. Düşünceyi geliştirme yollarını kullanır.
- c) TDE4.3.3. Uygun söz varlığı kullanır.
- ç) TDE4.3.4. İletileri açık ve örtük biçimde ifade eder.
- d) TDE4.3.5. Türkçe dil yapılarını uygular.
- e) TDE4.3.6. Bağdaşıklık öğelerini kullanır.
- f) TDE4.3.7. Yazım kurallarını uygular.
- g) TDE4.3.8. Noktalama kurallarını uygular.

TDE4.4. Edebî söyleyişin inceliğini yansıttığı yazısına yönelik değerlendirmelerini yansıtabilme

- a) TDE4.4.1. Kendini değerlendirir.
- b) TDE4.4.2. Tepki verir.

Yazma Öncesi

Aşağıda Sait Faik Abasıyanık'ın *Haritada Bir Nokta* adlı hikâyesinden bir parça verilmiştir.

1. a) Parçayı okuyunuz.

Söz vermiştim kendi kendime: Yazı bile yazmayacaktım. Yazı yazmak da bir hırstan başka ne idi? Burada namuslu insanlar arasında sakın, ölümü bekleyecektim; hırs, hiddet neme gerekti? Yapamadım. Koştum (...), kalem kâğıt aldım. Oturdum. Adanın تنها yollarında gezerken canım sıkılırsa küçük değnekler yontmak için cebimde taşıdığım çakımı çıkardım. Kalemı yonttum. Yonttukten sonra tuttum öptüm. Yazmasam deli olacaktım.

b) Parçadan hareketle yazmanın sizin için ne anlam ifade ettiğini birkaç cümleyle söyleyiniz.

2. Kendinizi bir şair olarak düşününüz ve aşağıdaki görsellerin yanına dize ya da dizeler yazınız. Dizelerinizi oluştururken yaratıcılık, hayal gücü, imge, sembol, çağrışımlardan ve betimleyici ifadelerden yararlanmayı unutmayınız.

9 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

Yazma Sırası

PERFORMANS GÖREVİ

Görev

Sınıf panonuzda ve kişisel ağ günlüğünüzde yayımlanmak üzere Âşık Feymani'nin *Anadolu'm* adlı şiirin-deki dörtlüklerin betimleyici paragrafla ifade edildiği yazılar yazmanız beklenmektedir. Aşağıdaki aşamala-rı takip ederek yazılı ürününüzü oluşturunuz.

Aşamalar

1. *Anadolu'm* adlı şiirin dörtlüklerini düzyazıya çeviriniz.
2. Şiirin dörtlüklerini ve düzyazıya çevrilmiş şekillerini anlatım özellikleri bakımından karşılaştırınız.
3. Yazılı ürününüzün etkileyiciliğini artırmak için anlama zenginlik katacak imge, çağrışım, açık ve örtük iletiler, bağlama uygun kelimeler kullanmayı unutmayınız.
4. Yazılı ürününüzü hazırlayarak sınıfta paylaşınız.
5. Size gelen dönütlere göre son şeklini verdiğiniz yazınızı kişisel ağ günlüğünüzde paylaşınız.

Yönerge

- Yazma çalışmanızı sınıf içinde gerçekleştiriniz.
- Yazma çalışmanızı bireysel olarak yapınız.
- Yazınızı oluştururken dörtlüklerin tema ve duygusunu koruyunuz.
- Yazınızı, değerlendirme ölçütlerine dikkat ederek oluşturunuz.
- Yazılı ürününüze yönelik tüm dönütleri dikkate alarak yazılı ürününüzü düzenleyiniz.
- Son şeklini verdiğiniz yazılı ürününüzü kişisel ağ günlüğünüzde paylaşınız.
- Yazılı ürününüzün öğretmen, akran ve öz değerlendirme yoluyla değerlendirileceğini unutmayınız.
- Sonraki aşamalarda yapacağınız yazma çalışmalarına yol gösterici olması için yazınıza ilişkin geri bildirimleri değerlendirmeyi unutmayınız.

Değerlendirme: Yazınız; sayfa 25'teki ölçütlerden hareketle EK-1 (Öz Değerlendirme Formu), EK-2 (Akran Değerlendirme Formu) ve EK-3'te (Öğretmen Değerlendirme Formu) yer alan formlarla değerlendirilecektir.

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ

Yazılı ürününüz aşağıdaki ölçütlere göre değerlendirilecektir. Ürününüzü bu değerlendirme ölçütlerini göz önünde bulundurarak oluşturunuz.

Ölçütler	Açıklama
Temaya Uygunluk	Şiiin temasını tam olarak yansıtmı
Ana Duyguya Uygunluk	Şiiin ana duygusunu tam olarak yansıtmı
İmge ve Çağrışım Kullanımı	Yazılı ürünü imge ve çağrışım değeri yüksek ifadelerle zenginleştirme
Açık ve Örtük İletiler	Şiiin açık ve örtük iletilerini tam olarak yansıtmı
Betimleme Unsurları	Yazılı üründe niteleyici kelime ve kelime gruplarını anlatımı zenginleştirerek düzeyde kullanma
Söz Varlığı	Bağlama uygun zengin bir kelime hazinesi ile yazılı ürünün anlatımını zenginleştirme
	Dilimize henüz yerleşmemiş yabancı kelimelerin yerine Türkçe kelimeleri kullanma
Akıcılık	Bölümler arası geçişleri uygun yaparak yazılı ürünün kolay okunmasını sağlama
Yazım ve Noktalama	Yazılı üründe yazım kurallarını ve noktalama işaretlerini doğru kullanma
Özgünlük	Yazılı ürünü özgün fikirlerle zenginleştirme

9 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

Haydi, Başlayalım!

Performans görevindeki aşama ve yönergeleri dikkate alarak yazılı ürününüzü oluşturunuz.

Yazma aşamaları ile ilgili bilgilere bu karekoddan ulaşabilirsiniz.

1. **Anadolu'm** adlı şiirin dördlüklerini betimleyici anlatım biçimiyle düzyazıya çeviriniz. Yazınızda duygu, düşünce ve değerlere (vatanseverlik, çalışkanlık, estetik, saygı vb.) değininiz.

Dörtlük	Dörtlüğün Düzyazıya Çevrilmiş Hâli
Benim yurdum hiçbir yere benzemez, Neresi başkadır Anadolu'mun, Zamanın var ise seyran eyle gez, Sırası başkadır Anadolu'mun.	
Dağlarında ceylan geyik beslenir, Bağlarında bülbül öter seslenir, Her mevsimde çeşit çeşit süslenir, Yöresi başkadır Anadolu'mun.	
Davul, zurna çalar güreş tutulur, Halayda, horonda nara atılır, Genç ihtiyar bu neşeye katılır, Töresi başkadır Anadolu'mun.	
Bu diyarda ecdadımın izi var, Cennet diye dâhilerin sözü var, Her taşında efsanevi yazı var, Mirası başkadır Anadolu'mun.	
Her köşede bir evliya yatıyor, Âlemden, âleme ışık tutuyor, Kararmış kalpleri aydınlatıyor, Çırası başkadır Anadolu'mun.	
Feymani'yim tarihlere şan verdik, İnsanlığa düzen verdik, yön verdik, Vatan için şehit olduk, can verdik, Kırası başkadır Anadolu'mun.	

2. Yazdıklarınızı *Anadolu'm* adlı şiirin dördlükleri ile anlatım özellikleri bakımından karşılaştırınız. Ulaştığınız sonuçları söyleyiniz.

3. Yazınızı oluştururken değindiğiniz duygu, düşünce ve değerleri (vatanseverlik, çalışkanlık, estetik, saygı vb.) aşağıdaki tabloya yazınız.

Dörtlük	Dörtlüğü Betimlerken Değindiğim Duygu ve Düşünceler	Dörtlüğü Betimlerken Değindiğim Değerler
1		
2		
3		
4		
5		
6		

9 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

Yazma Sonrası

1. Yazılı ürününüzü sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Öz değerlendirme formunun çıktısını alıp yazılı ürününüzü değerlendiriniz.
3. Akran değerlendirme formunun çıktısını alarak arkadaşınızın yazılı ürününü değerlendiriniz. Değerlendirme formunu arkadaşınıza veriniz.
4. Öğretmeninizin değerlendirme sonuçlarını inceleyiniz.
5. Öğretmeninizden ve arkadaşınızdan aldığınız dönütleri öz değerlendirmenizle karşılaştırarak yazılı ürününüzü düzenleyiniz.
6. Geri bildirimler sonrasında son şeklini verdiğiniz yazılı ürününüzü kişisel ağ günlüğünüzde yayımlayınız.
7. Yazma bölümü süresince yazılı ürün oluşturmayla ilgili öğrendiklerinizden hareketle aşağıdaki çıkış kartını doldurunuz.

Üç Yaz

Yazma bölümü süresince yazılı ürün oluşturmayla ilgili öğrendiğiniz veya önemli bulduğunuz üç bilgiyi yazınız.

1

2

3

İki Sor

Yazma bölümü süresince yazılı ürün oluşturmayla ilgili merak ettiğiniz veya daha fazla bilgilenmek istediğiniz konuyla ilgili iki soru yazınız.

1

2

Bir Paylaş

Yazma bölümü süresince yazılı ürün oluşturmayla ilgili bir görüşünüzü yazınız.

1

EK-1

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin

Tarih: _____

Adı Soyadı : _____

Sınıfı : _____

Numarası : _____

Sevgili Öğrenciler,

Bu form, yazma çalışmanızla ilgili kendinizi değerlendirmek amacıyla hazırlanmıştır. Sizden duygu ve düşüncelerinizi samimi olarak bu forma yansıtmanız beklenmektedir. Açıklamalar kısmında yer alan ifadelerle katılıyorsanız **Evet**, kısmen katılıyorsanız **Kısmen**, katılmıyorsanız **Hayır** seçeneğini "X" ile işaretleyiniz.

Ölçütler	Açıklamalar	Dereceler		
		Evet	Kısmen	Hayır
Temaya Uygunluk	Dörtlüklerin temasını tam olarak yansıttım.			
Ana Duyguya Uygunluk	Dörtlüklerin ana duygusunu tam olarak yansıttım.			
İmge ve Çağrışımların Kullanımı	Yazılı ürünümü imge ve çağrışım değeri yüksek ifadelerle zenginleştirdim.			
Açık ve Örtük İletiler	Dörtlüklerin açık ve örtük iletilerini tam olarak yansıttım.			
Betimleme Unsurları	Yazılı ürünümde niteleyici kelime ve kelime gruplarını anlatımı zenginleştirecek düzeyde kullandım.			
Söz Varlığı	Bağlama uygun zengin bir kelime hazinesi ile yazılı ürünümün anlatımını zenginleştirdim.			
	Dilimize henüz yerleşmemiş yabancı kelimelerin yerine Türkçe kelimeleri kullandım.			
Akıcılık	Bölümler arası geçişleri başarıyla yaparak yazılı ürünümün kolay okunmasını sağladım.			
Yazım ve Noktalama	Yazılı ürünümün yazım kurallarını ve noktalama işaretlerini doğru kullandım.			
Özgünlük	Yazılı ürünümü özgün ifadelerle zenginleştirdim.			

Açıklama: Aşağıdaki soruları bu süreçteki çalışmalarınızla ilgili görüşlerinizden hareketle cevaplayınız.

1. Bu çalışmada neler öğrendim?

.....

.....

2. Çalışma sırasında hangi bölümlerde zorlandım?

.....

.....

3. Bu çalışmayı tekrar yapacak olsam nelere dikkat ederdim?

.....

.....

9 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

EK-2

AKRAN DEĞERLENDİRME FORMU

Sevgili Öğrenciler,

Bu form, arkadaşınızın yazılı ürününü değerlendirmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Aşağıdaki bölümleri doldurarak arkadaşınızın çalışmasını değerlendiriniz.

Değerlendirdiğim Arkadaşımın Adı Soyadı: **Tarih:**

Çalışmanın Adı:

Bu çalışmanın en iyi yanı:

.....

.....

.....

Bu çalışma hakkında beğendiğim diğer üç şey:

1.
2.
3.

Bu çalışmada geliştirilmesi gerektiğini düşündüğüm üç yön:

1.
2.
3.

EK-3

ÖĞRETMEN DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin

Tarih:

Adı Soyadı :

Sınıfı :

Numarası :

Performans görevi için her bir öğrencinin ortaya koyduğu yazılı ürünü aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

Ölçütler	Açıklamalar	Dereceler		
		Evet	Kısmen	Hayır
Temaya Uygunluk	Dörtlüklerin temasını tam olarak yansıtmıştır.			
Ana Duyguya Uygunluk	Dörtlüklerin ana duygusunu tam olarak yansıtmıştır.			
İmge ve Çağrışım Kullanımı	Yazılı ürününü imge ve çağrışım değeri yüksek ifadelerle zenginleştirmiştir.			
Açık ve Örtük İletiler	Dörtlüklerin açık ve örtük iletilerini tam olarak yansıtmıştır.			
Betimleme Unsurları	Yazılı ürününde niteleyici kelime ve kelime gruplarını anlatımı zenginleştirecek düzeyde kullanmıştır.			
Söz Varlığı	Bağlama uygun zengin bir kelime hazinesi ile yazılı ürününün anlatımını zenginleştirmiştir			
	Dilimize henüz yerleşmemiş yabancı kelimelerin yerine Türkçe kelimeleri kullanmıştır.			
Akıcılık	Bölümler arası geçişleri başarıyla yaparak yazılı ürününün kolay okunmasını sağlamıştır.			
Yazım ve Noktalama	Yazılı ürününde yazım kurallarını ve noktalama işaretlerini doğru kullanmıştır.			
Özgünlük	Yazılı ürününü özgün ifadelerle zenginleştirmiştir.			

[illegible]

12

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

9

2. TEMA
ANLAM ARAYIŞI
DİNLEME/İZLEME

9 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

DİNLEME/İZLEME

TTDE1.1. “Anlam Arayışı” temasında ele alınan metinlerde dinlemeyi/izlemeyi yönetebilme

- a) TDE1.1.1. Seçim yapar.
- b) TDE1.1.2. İlişkiyi sürdürür.

TDE1.2. “Anlam Arayışı” temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme

- a) TDE1.2.1. Ön bilgilerle bağlantı kurar.
- b) TDE1.2.2. Tahmin eder.
- c) TDE1.2.3. Çıkarım yapar.
- ç) TDE1.2.4. Karşılaştırır.
- d) TDE1.2.5. Sınıflandırır.
- e) TDE1.2.6. Tepki verir.

ŞİİR

1. Şiir okumayı mı yoksa fon müziği eşliğinde okunan bir şiiri dinlemeyi mi tercih edersiniz? Düşüncelerinizi gerekçeleriyle söyleyiniz.

2.

Yandaki karekodu okutarak Âşık Veysel Şatıroğlu'nun *Sazıma* adlı şiirini dinleyiniz.

3. Kaydı dinledikten sonra aşağıda yer alan öz değerlendirme formunu doldurunuz.

Şiir Dinlemeye Yönelik Öz Değerlendirme Formu		
Adı ve Soyadı:	Tarih:	
Sınıfı:		
No:		
Ölçütler	Dereceler	
	Evet	Hayır
Konuya uygun dinleme tekniğini belirledim.		
Şairin vurgu ve tonlamalarını fark ettim.		
Şiirdeki ses akışını takip ettim.		
Şiirdeki açık ve örtük iletileri tespit ettim.		
Şiirdeki imgeleri fark ettim.		
Şiirdeki edebî sanatları tespit ettim.		
Şiirin temasını belirledim.		
Şiir okunurken hissettiklerim ile ilgili çıkarımlarda bulundum.		

4. Bu şiiri formda yer alan ölçütlere dikkat ederek tekrar dinleyiniz.

5. Şiirdeki anlamını bilmediğiniz kelimeleri not edip bu kelimelerin anlamlarını bağlamdan hareketle tahmin ediniz. Tahminlerinizi TDK Güncel Türkçe Sözlük'ten kontrol ediniz.

9. a) Âşık Veysel'in *Sazıma* adlı şiirini okuyunuz.

SAZIMA

Ben gidersem sazım sen kal dünyada	Benim her derdime ortak sen oldun
Gizli sırlarımı aşıkâr etme	Ağlarsam ağladın gülersem güldün
Lal olsun dillerin söyleme yâda	Sazım bu sesleri turnadan m'aldın
Garip bülbül gibi ah u zar etme	Pençe vurup sarı teli sızlatma
Gizli dertlerimi sana anlattım	Ay geçer yıl geçer uzarsa ara
Çalıştım sesimi sesine kattım	Giyin kara libas yaslan duvara
Bebe gibi kollarımda yaylattım	Yanından göğsünden açılır yara
Hayalihatır hatır et beni unutma	Yâr gelmezse yaraların elletme
Bahçede dut iken bilmezdin sazi	Sen petek misali Veysel de arı
Bülbül konar mıydı dalına bazı	İnleşir beraber yapardık balı
Hangi kuştan aldın sen bu âvâzı	Ben bir insanoğlu sen bir dut dalı
Söyle doğrusunu gel inkâr etme	Ben babamı sen ustanı unutma

- b) *Sazıma* adlı şiiri okumak mı yoksa bu şiirin bestelenmiş şeklini dinlemek mi sizi daha çok etkiledi? Düşüncelerinizi gerekçeleriyle söyleyiniz.

10. Bu şiirin daha çok, duygulara mı yoksa düşüncelere mi yönelik olduğunu belirleyiniz.

11. Dinlediğiniz şiirin türünü içeriğinden hareketle belirleyiniz.

9 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

12. Dinlediğiniz şiire ilişkin ana duygu, ritim gibi ahenk unsurlarını ve içeriğe yönelik görüşlerinizi sınıfta paylaşınız.

13. Dinlediğiniz şiire biçim ve içerik bakımından benzer bir dördlük de siz yazınız.

.....

.....

.....

.....

14. Okuma bölümü süresince öğrendiklerinizden hareketle aşağıdaki çıkış kartını doldurunuz.

Üç Yaz

Sazıma adlı şiirden hareketle şiir türü hakkında öğrendiğiniz veya önemli bulduğunuz üç bilgiyi yazınız.

1

2

3

İki Sor

Sazıma adlı şiirden hareketle şiir türü hakkında merak ettiğiniz veya daha fazla bilgi almak istediğiniz konuyla ilgili iki soru yazınız.

1

2

Bir Paylaş

Sazıma adlı şiirden hareketle şiir türü hakkındaki bir görüşünüzü paylaşınız.

1

◆—NOTLAR—◆

**Cevap anahtarına ulaşmak için
karekodu okutunuz.**

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

9

2. TEMA
ANLAM ARAYIŞI
OKUMA

9 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

OKUMA

TTDE2.1. “Anlam Arayışı” temasında ele alınan metinlerde okumayı yönetebilme

- a) TDE2.1.1. İnceler ve görüş oluşturur.
- b) TDE2.1.2. Seçim yapar.

TDE2.2. “Anlam Arayışı” temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme

- a) TDE2.2.1. Ön bilgilerle bağlantı kurar.
- b) TDE2.2.2. Tahmin eder.
- c) TDE2.2.3. Çıkarım yapar.
- ç) TDE2.2.4. Karşılaştırır.
- d) TDE2.2.5. Sınıflandırır.
- e) TDE2.2.6. Tepki verir.

HİKÂYE

1. Aşağıda Reşat Nuri Güntekin'in *Tanrı Misafiri* adlı hikâyesinden bir parça verilmiştir.

Mangal başında, akşam kahvesini içerlerken sokak kapısı sıkı sıkı çalınmaya başlandı. Hacı Ali Efendi, keyifli bir surette gülümsedi:

— Bu, bizim kiracının çalışı... Para getirmiş olacak, dedi.

Kaynanası dudaklarını büktü. Kiracının ayın yirmisinden evvel para getirdiğini rüyada görse hayra yormazdı.

Müzeyyen, cumbanın kafesine abanmış, kapıyı çalanı seçmeye çalışıyordu:

— Efendibaba, galiba sarıklı bir adam, dedi. Hacı Ali Efendi hayret etti:

— Sarıklı adam kim acaba?..

Bu parçanın olay örgüsü ve şahıs kadrosunu aşağıdaki tabloya yazınız.

Olay Örgüsü	
Şahıs Kadrosu	

2. Aşağıda Orhan Hançerlioğlu'nun *Mustafa Kemal'in Askerleri* adlı hikâyesinden bir parça verilmiştir.

Taksim bahçesinde, alabildiğine yükselmiş taflanların arasında kendi başıma avare avare dolaşırdım. Neler düşünürdüm kim bilir, yazık ki şu anda o zaman neler düşündüğümü hatırlayamıyorum. Yalnız pek iyi biliyorum ki her şeye rağmen mesut değildim. Kardeşlerim yoktu. Sevilirdim, üstüme titrenirdi. Ama yine de huzursuzdum. Çocukça bir bedbahtlık içindeydim. Bu belki de evleri, bahçeleri, ağaçları ve kuşları benim gördüğüm gibi görebilen bir dostum olmayışındandı. Orada dadım kendi âlemine dalar, beni tamamen unutturdu. Çok zaman başka çocukların dadılarını bulur, onlarla konuşmaya başlardı. Ama ben o başka çocukları bulamazdım. Yalnız, yapayalnız kalırdım.

a) Bu parçada işlenen konu ve temayı söyleyiniz.

b) Bu parçada zaman ve mekânı belirten ifadeleri yazınız.

c) Anlatıcının söz ettiği çocukluk yılları, onun yetişkinlik dönemindeki kişiliğini nasıl etkilemiş olabilir? Düşüncelerinizi gerekçeleriyle söyleyiniz.

3. a) Aşağıdaki hikâyeyi okuyunuz.

SEVİNÇ

Bir parkta iki simitçi çocuk.

Yan yana bir banka oturmuşlar.

Etrafta çiçekler, kelebekler; çocukların elinden tutmuş gezdiren anneler, kalın mercekli gözlükleri ile gazeteye dalmış ihtiyarlar; binbir şamata ile birbirine sataşan, gülüşen mektep kaçkını öğrenciler; dilenciler, çöpçüler.

Simitçiler sekiz on yaşlarında. Kara, kavruk, zayıf... Belli ki beslenme yetersizliği ile büyümüşler. Aynı mahallenin çocukları bunlar, aynı ağızla konuşuyorlar, belli ki taşradan henüz gelmişler.

İkisi de yorgun ve aç.

Vakit öğle üzeri.

Parkın çeşitli noktalarında bulunan büfelerden döner, sucuk kokuları geliyor. Önlerinden iri sandviçlerini ısıra ısıra kendi yaşlarında çocuklar geçiyor. Bezgin gözlerle etrafa bakıyor, bakmaktan usanıyorlar. Sonunda biri dayanamayıp:

Hadi bir simit yiyelim, diyor.

Simitler alüminyum tepside dizilmiş duruyor. Her zaman yaptıkları gibi kimin tepsisinden simit alacak diye çöp çekiyorlar. Biri, eline biri uzun öteki kısa iki çöp alıyor; ellerini arkasında gizleyip kısıy bir avucuna, uzununu öteki avucuna saklıyor. Sonra iki kolunu birden öne çıkararak yumulu ellerini arkadaşına uzatıyor. Öteki bir süre süzüyor bu yumrukları, bir türlü karar veremiyor.

Sonunda “ya şundadır, ya bunda” yapıp birini seçiyor. Kısa çıktı, kaybetti.

Hiç tasalanmadan yanındaki kendi tepsisinden bir simit seçip “Hadi” diyor.

9 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

Her zaman böyle yapıyorlar.

Simidin bir ucundan biri, öbür ucundan öteki tutup “Bir, iki, üç” deyip asılıyorlar. Simit aynı anda iki parçaya bölünüyor. Birine az, ötekine çok düşüyor ama ikisi de hakkına razı.

Bu defa öyle olmadı.

Simidin bir parçası bayağı büyük kaldı. Büyüğü kazanan arkadaşın payına baktı, canı sıkıldı. “Olmadı” dedi. “Benimki çok..” Öteki “Şans işte, boşver” dedi ve kendi payını yemeye başladı. Büyük parçayı kazanan bir türlü yiyemiyor.

Şans da olsa haksızlık bu.

Dayanamayıp fazla parçayı kopardı ve arkadaşına uzattı. Arkadaşı “Alamam” dedi “O senin hakkın.” Beriki kararlı: “Olmaz, yiyemem, bölüşelim.” diyor. Bir zaman alırsın, almazsın diye çekiştiler.

Onlar çekişedursun, parkın uyanık güvercinleri hiç çekinmeden önlerine kadar gelmiş, dökülen susamlara dalmışlardı. Çocuklar fazlalık olan parçayı güvercinlere doğradı. Önlerinde bir güvercin bahçesi oluştu.

Biri çekinerek ayaklarına dolanan kuşlardan birini okşadı. Hayret, kaçmıyor. Bir daha okşadı, bir daha, çok hoşuna gitti bu. Hayatında ilk kez bir güvercin okşuyordu. Onu gören öteki de güvercinleri okşamaya başladı. Arada bir göz göze geliyor birbirine gülümsüyorlar. Yüzsüz güvercinleri aç sanmışlardı. Kalan simitlerini de doğradılar. Kuşlar yedikçe sanki onlar doyuyordu. Güvercinlerin parlak tüylerinden geçen sevgi ve merhamet en saf hali ile çocuk kalplerini doldurmuştu.

Sonunda simitler bitti.

Ortada tek bir susam tanesi kalmadı.

Güvercinler birden havalanarak ve çocukların yüreklerini ağza getirerek uçtular.

İleride simit yiyen bir genç çiftin önüne kondular.

Simitçiler birbirine baktı.

Sonra güvercinlere baktı.

İkisi de sevincini bulmuştu.

Artık ne açlık ne tasa. Artık gidebilirler, yeniden satışa çıkabilirler.

Her birinin etrafında yüzlerce melek dolaşıyor.

Elbette bütün simitleri satacak, cepleri para dolu olarak analarına koşacak, bu güvercin hikâyesini anlatacaklar.

Mustafa Kutlu

b) Çocukların simit paylaşma mücadelesi neyi temsil etmektedir?

c) Simit paylaşımında simidin büyük parçası size düşseydi siz nasıl davranırdınız? Neden?

4. a) Aşağıdaki hikâyeyi okuyunuz.

MİRAS KEÇE

Biz insanlar, şu etrafımızdaki cansız şeyler için ne biliyoruz? Yatak odalarımızın bir tarafında yahut başucumuzda duran şu komodin, içinde yattığımız şu karyola, üzerinde yemek yediğimiz masalar, duvardaki bir çerçeve, hulâsa evimizi teşkil eden bütün bu şeyler hakkındaki bilgilerimizin derecesi nedir? Galiba koca bir sıfır!

Geçen sene ailemize bir taraftan küçük bir miras hissesi düştü. Çini bir soba ile dört boru, iki kanat perde, ayaklı bir gaz lâmbası, beş-altı tencere, boş bir sandık... Yani davalı bir mirasta karşı tarafın gönderebileceği bazı şeyler... Affedersiniz; birçok defalar yaptığım gibi, yine unutuyorum, bir de küçük bir keçe parçası...

Evdekiler, âdet veçhiyle, bütün bunları didik didik ettikten sonra,

— Doğrusu, paşanın karısı tam ümit ettiğimiz gibi çıktı; dediler. Ayol bunları eskici bile kabul etmez.

Hakları vardı. Çini soba, mirasına konduğumuz paşanın 310'da evlendiği zaman aldığı soba idi. Sandık da hanımın ilk çeyizlerini sakladığı sandık. Perdeler lime lime olmuştu. Yalnız birisinin korniş duruyordu. Birisinin de uç tarafındaki işlemler henüz çürümemişti. Tencereler kalaysızdı!... Ya şu keçe parçası...

Halam:

— Vallahi utansınlar, dedi; bu keçe parçası da gönderilir mi kardeş?

Annem:

— Deli olmuşlar, dedi; hiç olmazsa paşanın Yemen dönüşü getirdiği cânım Hicaz işlerinden bir tanecik kor insan.

Halam:

— Kuzum Hanife, dedi; Allah aşkına şu keçe parçasını uşakla yollayıp bahçe duvarlarından içeriye attır.

Ve sonra, iç kapının hemen önünde odaya atılmış olan keçe parçasına terliklerinin ucuyla şöyle bir dokundu:

— Ööö, dedi. Keçe değil, pislik yuvası.

Ertesi gün, bizim küçük mirası çöpçü bile kabul etmedi. "Arabayı abur cuburla dolduramam hanımefendi!" dedi. Yalnız, Aşçı Mehmet başka bir şey yaptı. Keçeyi beş altı su yıkadı. Tele astı, kuruttu:

— Hanımefendiciğim, dedi; isterseniz yemek kapısının altına seriverelim. Kuru tahtayı da kapatmış oluruz!

Keçe bir müddet orada kaldı. Belki beş altı ay... Hizmetçi kız, haftada iki defa çınar ağacının altına asıyor; elinde bir değnek, bir taraftan var kuvvetiyle dövüyor, bir taraftan da:

— İllâallah bu keçeden, diyordu; evin bütün tozlarını yer yutar!

Sonra bir gün, mutfakta çamaşırcının küçük iskemlesi üzerinde gördüm. Orada dört kat edilip bırakılmıştı. Kış gelince bir iki ay kümesin üstüne örtüldü. Birkaç hafta bahçede sürünüp kaldı. Bir gün sokak kapısının önünde, baktım, paspas vazifesini görüyor.

Nihayet geçen hafta annem, şöyle dedi:

— Bu ufak tefeklerden bıktım, usandım çocuklar!

Annemin ufak tefek dediği şeyler paşanın mirasından çini soba ile borular, ayaklı gaz lâmbası, bir kısım Fransızca mecmua, eski bir dolap, birkaç da tencere idi.

— Küçük odaya bunlardan girilmiyor doğrusu... Satmaktan başka hiç çare yok!

İki eskici ile anlaşamadık. Ertesi gün getirdiğim biri de topuna birden üç buçuk lira verince annem:

— Dilenciye veririm de bu heriflere yine satmam! dedi. Adamı da kapı dışarı etti. Sadece eskiler tüccarını kapıya doğru uğurluyordum ki birdenbire durdu:

9 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

— Beyim, dedi. Bunu satmıyor musunuz?

— Hangisini?

— Şu keçeyi canım!

Annem:

— Allah Allah, dedi; adam çıldırmış galiba! Ayol kaç para verirsin ona sen!

— Dört lira vereyim hanım!

— A..a..a... sen sahiden aklını oynatmışsın ayol. Cânım çini soba ile sedirlere on lirayı çok gör de pis keçe-ye dört lira?..

Halam merdivenlerden acele acele indi; zannedersem annemin koluna bir de çimdik atmış olacak ki ikisi birden yan odaya daldılar. Ben de kapı ile sofa arasında kulaklarımı onlara verdim.

Halam:

— Aman Hanıfecğim, bu işte bir şey olacak; diyordu. Adam ya hiç bir şeyden anlamıyor yahut bu keçe bir şey!..

Ben:

— Canım, dedim; uzatmayın Allah aşkına... Böyle eskiciler vardır. Bir eve girdiler mi en umulmayacak şeye para verirler. Ama blöftür ha, alaydır verin bakalım alıyor mu?..

Bununla beraber üçümüz, daha doğrusu ben, annem, halam, hizmetçi kız, aşçı miras keçenin üzerine birdenbire eğilmiştik. Ayaklarımızın altında, günlerce paspas vazifesi gören keçe bana gerinip uyanıyor gibi geldi. Âdetâ şahrem şahrem dökülen kenarları, binlerce ayak gibi kımıldıyor; ayaklarımızla yara içinde kalan göğsü tuhaf bir şifa merhemiyle iyileşmiş kadar teneffüs ediyor; ötesinde berisinde, bir iki çiçek kırıntısı tarhları yeni yapılmış bir bahçede sanki gözlerini açıyordu. Sanki, bir iki dakika daha geçerse birdenbire aramızda ayaklanacak; parmaklarımızın arasında bir fırsatını bulduğu dakika, cins bir at gibi süratle uzaklaşıp gidecekti. Fakat annem uzatmadı:

— Bana bak, dedi. Bizim alayla düzenle işimiz yok hepsine on lira ver, al git! Adam, diğer eşyalarının bulunduğu odaya girmeden keçeyi derleyip topladı; koltuğuna aldı:

— Hanımcığım, dedi. Şimdi bir araba getirip ötekileri de alırım! Miras keçenin müşterisini ancak bir hafta sonra görebildik. Daha kapıdan girer girmez,

— Sormayınız, dedi; daha iki dakika duracak olsaydım sizin keçeden tam iki yüz lira kazanıyordum.

Bir dakika durdu:

— Müzeden aldılar, dedi. Benim yirmi beş liraya sattığım adam tam yüz yetmiş beş lira kazandı.

Halam koltuğa yığıldı. Annem biraz kolonya ister gibi oldu. Ben de soğuk su ile yüzümü bir iyice yıkadım!

Halamdan aşçıya kadar gece gündüz, üç gün bizim keçe konuşuldu. İçimizde hiçbirimiz inanmıyor, halam:

— Gözlerimle görmeliyim, diyordu. Bizim keçe... Paşanın mirası... iki yüz lira... Vallahi yalan!...

Bu muhaverenin ertesi günü, halamla annem önde, ben arkada, hizmetçi kızla aşçı daha geride, Topkapı Sarayı'nın yeni açılan eski işlemler ve halılar müzesinden içeri girdik.

Her nedense, hepimizde tuhaf bir titreme vardı. Hizmetçi kız aşçıya sokuluyor; çınar ağacının altında, miras keçeyi değneklerle saatler saati dövdüğü, suya vurduğu, ıslattığı, tekrar kuruttuğu, tekrar dövdüğü günleri düşünüyordu. Halam, birdenbire durdu:

— Çocuklar, dedi. İşte, işte...

Hakikaten bizim keçeydi. Bir sedirin üzerinde duruyordu. Tek başınaydı. Yukarıdan, açık bir pencereden,

yüzüne hafif bir güneş ışığı vurmuştu. Âdetâ, bacak bacak üstüne atmıştı; gururlu bir hâli vardı.

Hepimiz bir adım geri çekildik. Zaten kalın bir kordon bizi birbirimizden ayırıyor; aramıza âdetâ denizler, okyanuslar, servetler ve asırlar koyuyordu. Ben biraz eğildim ve keçe hazretlerinin hemen üzerine bırakılmış olan levhayı okumaya çalıştım:

Dokuzuncu asır mamulâtından (Hicrî 1090)

Anadolu Selçukîleri zamanına ait

Halam duramadı. Elini uzatmak, parmaklarıyla yoklamak istedi. Fakat birdenbire yan tarafımızda odacılar-
dan biri atıldı:

— Hanım, dedi; bak, peşin haber vereyim. El sürmek, dokunmak yasak. Bunlar antika şeylerdir çünkü...

Sonra yavaş yavaş annemle halamın arasına girdi:

— Müzeye geleli bir hafta oluyor, dedi. Ama bin senelik... Yazık ki maldan anlamayan kişiler eline düşmüş. İnsanlar değil eşekler kullanmış. Şu örmeye bakın... Şu sarı renge, şu tozpembesine... Hayvan olsa bunla-
rı görür insan be!..

Keçenin karşısında ne kadar kaldığımızı bilmiyorum. Yalnız benim başımın içinde bir sinema hilesi gibi keçe, değnek, paspas üstünde tepinen ayaklar, çamaşırlıktaki iskemle, kümesin üstü, tozlar, sonra tekrar değnek, yine paspas üstünde tepinen ayaklar, halam, hizmetçi kız, hepsi birbirine karışıyor; bu oda içindeki bütün eşyaları alıp götüren bir sel hızlı hızlı akıyordu.

Aman, evinizdeki eşyalara dikkat edin... Ne olur ne olmaz!

Kenan Hulusi Koray

b) Okuduğunuz hikâyeden hareketle yönergede istenen çalışmaları yapınız.

YÖNERGE
Öğretmeninizin rehberliğinde beşer kişilik takımlar oluşturunuz.
Aşağıda verilen hikâye haritasını takım arkadaşlarınızla birlikte doldurunuz.
Doldurduğunuz hikâye haritasında yer alan unsurlardan (şahıs kadrosu, mekân, zaman, olay örgüsü, anlatım biçimleri, çatışma, anlatıcı, bakış açısı, tema/konu) ikisini takım arkadaşlarınızla hikâyedekinden farklı biçimde yeniden kurgulayınız.
Kurguladığınız hikâyenin bir kesitini buna göre yeniden yazınız.
Oluşturduğunuz hikâye kurgusunu seçtiğiniz grup sözcüsü aracılığıyla sınıfınızda paylaşınız.
Sınıf arkadaşlarınızdan, yaptığınız kurgunun okunan hikâyeden ne kadar farklı olduğunu ve bu kurgunun başarılı olup olmadığını değerlendirmelerini isteyiniz.
Sizin kurgunuz ile diğer grupların kurgularının benzer ve farklı yönlerini sözlü olarak ifade ediniz.

- ç) Okuduğunuz metinden alınan aşağıdaki kelimelerin anlamlarını bağlamdan yararlanarak tahmin ediniz. Tahminlerinizi TDK *Güncel Türkçe Sözlük*'ten kontrol ederek kelimelerin sözlükteki karşılıklarını yazınız. Kelimeleri metindekinden farklı olacak şekilde birer cümlede kullanınız.

mecmua	
sedir	
antika	

- d) Metinde yer alan “Ayaklarımızın altında, günlerce paspas vazifesi gören keçe bana gerinip uyanıyor gibi geldi.”, cümlesindeki “keçenin gerinip uyanıyor gibi gelmesi” **estetik ifadeye örnektir.**

Siz de metinde yer alan estetik ifadelere başka örnekler veriniz. Yazarın bu tarz ifadeleri tercih etme nedenlerine yönelik tahminlerde bulununuz.

- e) Hikâyedeki anlatıcının kişilik özelliklerini söyleyiniz.

- f) Hikâyenin sonunda kahramanın anladığı hakikat nedir?

- g) Hikâyenin iletisini başka bir edebî tür aracılığıyla vermeniz istense hangi edebî türü tercih edersiniz? Niçin?

- ğ) Hikâyedeki maddi-manevi ve bireysel-toplumsal unsurları tespit ederek tablodaki ilgili alanlara yazınız.

Maddi Unsurlar	Manevi Unsurlar	Bireysel Unsurlar	Toplumsal Unsurlar

9 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

5. Hikâye türü ile ilgili öğrendiklerinizden hareketle aşağıdaki çıkış kartını doldurunuz.

Üç Yaz

Hikâye türü hakkında öğrendiğiniz veya önemli bulduğunuz üç bilgiyi yazınız.

1

2

3

İki Sor

Hikâye türü hakkında merak ettiğiniz veya daha fazla bilgi almak istediğiniz konularla ilgili iki soru yazınız.

1

2

Bir Paylaş

Hikâye türü hakkındaki bir görüşünüzü yazınız.

1

ANI

1. Çocukluk yıllarınızdan hatırladığınız en mutlu anınızı arkadaşlarınızla paylaşınız.

2. “Anı yazmak ölümün elinden bir şeyler kurtarmaktır.” sözünden ne anladığınızı söyleyiniz.

3. a) Aşağıdaki anı metnini okuyunuz.

BİZİM YOKUŞ

Size bizim yokuşu anlatacağım. Bizim yokuşu bilirsiniz, değil mi? Eski adı ile Babıâli yokuşunu...

Gazeteler, dergiler, matbaalar bu yokuşta toplanmıştı benim gençliğimde. Yokuşun alt başında Sabah Matbaası vardı, Mihran Efendi'nin. Başyazarı Diran Kelekyan. Üst başında İkdam Yurdu, Ahmet Cevdet Bey'in... Bir de şimdi tatlıcı olan Meserret'in yan sokağı Ebussuut Caddesi'nde Tercüman...

İşte koca Osmanlı İmparatorluğu'nun bütün matbuatı!

Adımı, bir gazete kâğıdı üstünde ilk görüşüm, 1912'dedir. Vefa İdadisinde öğrenci idim o zaman: 121 Yusuf Ziya Efendi!

İki yapraklı, küçük boy, bir gazete çıkardı o günlerde: Fen.

Ben, Mühendis Süleyman Sami Bey'in oğlu Yusuf Ziya cebirde, geometride, fizikte sınıfımın yıldızı idim. Mühendis olacaktım babam gibi... Hocamız Bedros Efendi, bir hendese davasını çözdükten sonra mutlaka tahtaya beni çağırır; bir de bana tekrarlatırdı problemi. Bu bakımdan Fen, her perşembe çıkışını dört gözle beklediğim gazete idi.

Gençliğimizde plaj yoktu bizim. Sinema yoktu bizim. Çalgılı gazino, gece klübü, stadyum yoktu, yoktu, yoktu bizim... Kafa yarışı idi tek mutluluğumuz!

Fen gazetesi, bu yarışa açılmış bir alandı. Problemler verir, çözenlerin adlarını yayar, çabasına hız katardı gençlerin...

İşte böyle bir yarışmada adım ilk defa matbaa harfleri ile gazete kâğıdına basılmıştı. Hem de doğru çözenler arasında değil soruyu nasıl çözdüğümü anlatan bir kaç satırın altında!

Bu bir öğrenci dergisinde kazanılmış başarı, müdürümüz Safvet Bey'in bile ilgisini çekmiş; öğretmen ve öğrenci çevresinde itibarımı yükseltmişti benim.

Ne dersiniz, elli yıl önceki eğitim ve öğretim sistemimizden kaç yıl gerideyiz şimdi?

Fen, çantamda, kitaplarımın arasında idi her gün ve her gece baş ucumda... Onun dördüncü sayfasındaki imzamı kaç gün, kaç hafta, sabahları gözlerimi açar açmaz en mutlu bakışımla uzun uzun seyrettim, bilmem...

Ama bizim yokuşa asıl ayak basışım, bu çocuksu hatıradan bir yıl sonradır.

İlk edebiyat hocamız İbrahim Necmi Dilmen, sınıfı sürükleyen bir öğretmendi. Rakamlara, çizgilere bağlı

9 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

dikkatim, onun derslerinde kelimelere kaymıştı. Cebir kadar, hendese kadar, fizik kadar o zaman adı hikmet olan şiiri, hikâyeyi, romanı da seviyordum artık...

Birkaç ay sonra galiba üniversitede görev alan İbrahim Necmi'nin yerine bir başkası geldi: Süleyman Şevket...

İnce yapılı, sesinde kalbi çarpan bir duygu adamı idi yeni öğretmenimiz. İki üç ders içinde ilgisini çeken bir öğrenci olmuştum. Yazılarımızı satır satır inceliyor, beğendiği cümlelerin altlarını kırmızı kalemle çiziyor, okşayıcı sözlerle çocuk gönüllerimizi kanatlandırıyordu.

Kendi kendime aruzu öğrenmiştim. Bir yazıma eklediğim manzumeyi arkadaşlarıma okumuş, beni övmüştü. Elli yılı aşkın zaman o manzumeden hafızamda yalnız bir mısra bırakmıştır:

Akşam, menekşe gölgeler inmişti dağlara...

Süleyman Şevket hocamız pek beğenmişti bu “menekşe gölgeler”i. İnce, uzun parmaklarında titreyen kâğıt, bir menekşe demeti olacaktı nerde ise!

Edebiyatta aldığım hız, yarınki mühendis Yusuf Ziya'nın asıl önem verdiği meslek derslerindeki hızını kesmişti...

Boş saatlerde en çok -şimdi ikisi de toprak olan iki dostumla- Peyami Safa ve Hasan Ali Yücel'le mektep bahçesinde sanat tartışmaları yapıyorduk... Ressam Elif Naci de o çocuk dostlar arasında idi.

Cumaları tatil günümüzdü bizim. Çarşıkapı'da Sarafim Kütüphanesine gider, yirmi paraya hem bir demli çay içer hem saatlerce istediğim kitapları, divanları, Servetifünun koleksiyonlarını karıştırırdım.

Son derece uyanık bir kulağım vardı: Aruzun bütün şekillerini deneyebiliyordum artık. Ama asıl denemek istediğim şeyi denemeye cesaretim yoktu henüz. Bu, hocama beğendirdiğim şiirlerimi mecmualara beğendirip beğendiremeyeceğimdi.

O günlerin üç büyük dergisi vardı: Selanik'te Genç Kalemler, İstanbul'da Rübab, Şehbal...

Rübab, en genci, en kavgacısı idi bunların. Pembe bir kâğıda basılırdı. Şimdiki ölçülere uymaz bir biçimi vardı: Boyu Akbaba kadardı galiba. Ama eni, Akbaba'nın ancak üçte ikisi kadar.

Halit Fahri'yi, Ali Naci'yi, Selahattin Enis'i, Hakkı Tahsin'i onun sayfalarında tanımışım. Şahabettin Süleyman “Nayiler” adı altında birleşmiş bu sanat topluluğunun başına geçmiş, onların kavgalarını yapıyordu.

Her hafta bu dergileri alabilmek için küçücük gündeliğimden bir parçasını öğle yemeklerimden kırparak biriktirirdim...

Hafızamı bugün bile silkeleyince yarım yüzyılın tozları altından Halit Fahri dostumun o gün için taptaze, yepyeni olan şu masal mısraları çıkıyor:

Ayaklarımda çarıklar, elimde bir değnek,

Sükûn içinde yürürdüm, semayı dinleyerek...

Bu genç akıma karışmak, ismimi onların isimleri arasında görmek özlemi anlatılmaz bir tatlı yangındı içimde...

Bir gün pek beğendiğim bir şiirimi, yürek çarpıntıları ile zarfa koyup postaladım:

Rübab Mecmuası Müdürlüğüne

Cağaloğlu-İstanbul

Ne mi oldu?.. Bir hafta, iki hafta, üç hafta... Manzumem çıkmadı ve Rübab kapandı!

Kimseciklere söylemediğim bu sırrı içime gömdüm...

Yeryüzünde, içime gömdüğüm bu sır kadar hazin bir mezar yoktur!

Yusuf Ziya Ortaç

b) Yazar, yazısına niçin “Bizim Yokuş” başlığını vermiş olabilir? Düşüncelerinizi söyleyiniz.

c) Yazar, *Rûbab* dergisine şiir göndererek ne amaçlamıştır? Bu deneyimi nasıl sonuçlanmıştır?

ç) Metinde geçen matbaalar, dergiler gibi yerler o dönemde toplum için ne ifade ediyordu?

d) Yazarın yaşadığı dönemde edebiyatın gençler üzerindeki etkisi nasıldı? Günümüzle kıyasladığınızda ne gibi farklar görüyorsunuz?

e) Yazar, anılarını anlatırken nasıl bir üslup kullanıyor? Bu üslubun metnin genel havasına etkisi nedir?

f) Okuduğunuz anı metninin ana fikrini ve yardımcı fikirlerinden üçünü aşağıdaki tabloya yazınız.

Ana Fikir	Yardımcı Fikirler

9 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

4. *Miras Keçe* adlı hikâye ile *Bizim Yokuş* adlı anı metnini gerçekliği aktarma şekli ile dil ve anlatım özellikleri bakımından karşılaştırarak eserlerin benzerlik ve farklılıklarını aşağıdaki tablolara yazınız.

Gerçekliği Aktarma Şekli	
<i>Miras Keçe</i>	<i>Bizim Yokuş</i>
Benzerlik	
Farklılık	

Dil ve Anlatım Özellikleri	
<i>Miras Keçe</i>	<i>Bizim Yokuş</i>
Benzerlik	
Farklılık	

5. a) Aşağıdaki anı metnini okuyunuz.

ESKİ ZAMANLARDA RAMAZAN HAZIRLIĞI

Benim çocukluğumun Ramazanları kara kışa rastlamıştı.

Onun içindir ki, kulağımda kalan ilk davul sesi oldukça kof ve hayli neşesizdir. Zira deri, rutubetten pörsümüştü bulunurdu; ayrıca kapalı camlar ve kafesler ardından ses, içeriye boğuklaşarak girerdi.

Fakat annemin kış Ramazanını yazınkilere tercih ettiğini iyice hatırlıyorum. Kışın günler kısadır; insan, bir de bakar, top vakti yaklaşmış. Hâlbuki yazın, hararetten bunalmanızı, dudaklarınızın susuzluktan böcek kabuğu gibi kaskatı kesilmesini bir tarafa bırakınız, bir türlü akşam olmak bilmez ki... Allah iş, güç sahibi olanların yardımcısı olsun!

Yaz Ramazanını sevenler de şöyle derlerdi: Gündüzün zahmet çekilir amma kırdı, bahçelerde kurulan sofalarda oruç açmak pek hoştur. İftar masası da çeşit çeşit salatalarla, cacık ve domatesle, şeftaliler, karpuzlar, kavunlarla daha renkli, daha iştah çekici ve keyifli olur!

Kısmetimde iki mevsim Ramazanı da görmek varmış; hatta, işte tekrar kışınkine de giriyorum. Lakin ikimiz de - Ramazan ve ben - ne kadar değiştik... O Ramazanlar beni tanıyamazlar, kendileri ise benden daha tanınmaz hâlde!

Berat Kandili geçince evde Ramazan hazırlığına başlanırdı; iki hafta süren bu hazırlık esnasında evler, baştan başa yıkanır, günlerce tahta gıcırıltıları, İstanbul şehrine, sokaklarından kağnılar geçen bir Anadolu kasabası ahengi verirdi.

Asıl ehemmiyet verilen yer, mutfak ve kilerdi. “On iki ayın sultanı” unvanıyla anılan Ramazan, her şeyden evvel, boğaz ve mide ile alâkadar; bu ayda, israf denilebilecek bir bolluk hüküm sürer, İstanbul, en nefis yemeklerin her “merhaba” diyene sunulduğu muazzam bir imarethaneye dönerdi.

Büyük konakların iftar sofrasında yer almak için tanıdık olmaya lüzum yoktu ki... Gözüne kestirdiğine girerdin. Kimse kim olduğunuzu, nerede, ne münasebetle tanışıldığını, isminizi ve işinizi sormazdı. Sadece, kapıda duran ağa, kılığınza, kıyafetinize bakarak size yer gösterirdi: Ya büyük sofrada, ya orta sofrada, yahut da alt katta, kahve ocağı sofrasında...

(...)

Bizim iftarımız da herkese açıktı.

(...)

İşte, büyük konaklarda Şaban ayının son haftaları, bütün bu hazırlıkların ikmal için telaşa, alışverişle geçerdi.

Üç tarafı ambarlı büyük kilerin tavanına kancalı büyük çiviler takılmıştı; bu çivilerden de uçları kancalı demirler sarkardı: Hem hava alması, hem de fare dokunmaması icap eden öteberiyi asmak için... Bu kilere pek girmezdim; benim zevkimi okşayan orta kattaki ince kilerdi. Raflarına reçel kavanozlarının dizildiği, çömlerlerin boy boy sıralandığı bu ferah, havadar yerde henüz teneke dediğimiz ve bugün en fazla kullandığımız madenî kaba yer verilmemişti. Nevale, ya toprak, ya cam, yahut fıçı ve kutu gibi tahta kaplarda saklanırdı. Meraklıları, taze yaprak örtülü teneke kutuda satın aldıkları havyarı da hemen çömleğe nakle derlerdi. (...)

9 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

Ben, yeşilimtırak kabuğu içinden yine yeşilce eti ve beyazımsı çekirdeği sezilen hünnap reçelini tercih ederdim; frenk üzümü ile çilek de hoşuma giderdi. Ayrıca Bursa'dan salep reçeli de getirtirirdik. Evet... salebin de, dörder köşe kesilmiş tanelerden reçeli yapılırdı amma nasıl? Ve şimdi, hâlâ var mıdır, biliyorum. Tuhafıma giden reçellerden biri de zencefil reçeliydi. Galiba, artık onu da bulmak zor... Hoş, pek de özge bir şey değildi.

Bizim evde şurup sevilmezdi; kuvveti, güç olmakla beraber, şerbete, yani kaynamamış meyva suyuna ve şekerine nane sürüştürülmüş limonataya verirdik. Turşulardan da makbul tutulana dolmalık kırmızı biberdi; amma içi rendelenmiş lâhana ve kerevizle doldurulmuş olanı... Kızıl derisine bıçağı vurdunuz mu tabağınızda bir bahçe açılırdı. O, daima hazır duran nefis bir salata hazinesiydi!

(...)

Refik Halit Karay

(Metnin yazım ve noktalamasında aslına sadık kalınmıştır.)

b) Yazarın bu metni yazma amacı ne olabilir?

c) Yazar, çocukluğunda yaşadığı ramazan hazırlıklarını anlatırken hangi detaylara odaklanıyor? Sizce bu detayların önemi nedir?

ç) Metinde dönemin sosyal ve kültürel özelliklerini yansıtan öğelerden birini yazarak açıklayınız.

d) Bu anı metni hangi metin türleriyle ilişkilendirilebilir? Düşüncelerinizi gerekçelendirerek söyleyiniz.

e) Bu metinde günümüz yazım ve noktalama kurallarına uymayan kullanımlara ikişer örnek yazınız. Bu durumun nedenini açıklayınız.

◆—NOTLAR—◆

**Cevap anahtarına ulaşmak için
karekodu okutunuz.**

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

9

2. TEMA
ANLAM ARAYIŞI
KONUŞMA

9 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

KONUŞMA

TTDE3.1. Söyleyişin inceliğini kullanarak akıcı bir konuşma süreci yönetebilme

- a) TDE3.1.1. Seçim yapar.
- b) TDE3.1.2. İlişkiyi sürdürür.

TDE3.2. Muhatabını ikna etmek için söyleyiş inceliklerine yer veren bir konuşma içeriği oluşturabilme

- a) TDE3.2.1. Ön bilgilerle bağlantı kurar.
- b) TDE3.2.2. Tahmin eder
- c) TDE3.2.3. Karşılaştırır.
- ç) TDE3.2.4. Sınıflandırır.
- d) TDE3.2.5. Yeniden ifade eder.
- e) TDE3.2.6. Tepki verir.
- f) TDE3.2.7. Sesle anlam oluşturur.
- g) TDE3.2.8. Görsel öğeleri kullanır.
- ğ) TDE3.2.9. Sunar.

TDE3.3. Muhatabını ikna etmek için söyleyiş inceliklerine yer veren bir konuşmada kural uygulayabilme

- a) TDE3.3.1. Plan hazırlar.
- b) TDE3.3.2. Düşünceyi geliştirme yollarını kullanır.
- c) TDE3.3.3. Uygun söz varlığı kullanır.
- ç) TDE3.3.4. İletileri açık ve örtük biçimde ifade eder.
- d) TDE3.3.5. Türkçe dil yapılarını uygular.
- e) TDE3.3.6. Bağdaşıklık öğelerini kullanır.
- f) TDE3.3.7. Beden dilini ve mekânı kullanır.

TDE3.4. Söyleyiş inceliğinin konuşmasına etkisini yansıtabilme

- a) TDE3.4.1. Kendini değerlendirir.
- b) TDE3.4.2. Tepki verir.

Okuma becerisine yönelik etkinlikte okuduğunuz *Miras Keçe* adlı hikâyedeki karakterlerden birini, yaşamınızdan ya da izlediğiniz sinema ve tiyatro eserlerinde geçen karakterlerden biriyle özdeşleştirerek yeniden kurgulayınız. Yaptığınız özdeşleştirmeden sonra yeniden kurguladığınız karakteri tanıtan bir sunum hazırlayınız. Sunumunuzu aşağıdaki aşamalara göre oluşturunuz.

1. Hazırlık

- Konuyla ilgili inceleme ve araştırma yapılır.

2. Planlama

- Konuşmanın temel bölümleri belirlenir.
- Konuşmanın içeriği ve süresi belirlenir.
- Konuşmayla ilgili içerik hazırlanır.
- Konuşma sırasında kullanılacak araç gereç hazırlanır.
- Konuşmadan önce prova yapılır.

3. Sunum

- Konuşmaya dinleyicilerin dikkatini çekecek şekilde giriş yapılır.
- Konuşma sırasında süreye dikkat edilir.
- Vurgu ve tonlamalara dikkat edilir.

9 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

PERFORMANS GÖREVİ

Performans Görevinin Adı: Karakterimin Dönüşümü

Bu çalışmada sizlerden sunum aşamalarını dikkate alarak özgün bir sunum yapmanız istenmektedir.

- Okuduğunuz *Miras Keçe* adlı hikâyedeki karakterlerden birini, yaşamınızdan bir kişi ya da izlediğiniz sinema ve tiyatro eserlerinde yer alan karakterlerden biriyle özdeşleştirerek yeniden kurgulayınız. Kurguladığınız yeni karakteri tanıtan bir sunum yapınız.
- Yapacağınız sunumu aşağıdaki aşamaları takip ederek planlayınız.
 1. Tanıtımını yapacağınız *Miras Keçe* adlı hikâyedeki karakterlerden birini seçiniz.
 2. Hikâyeden seçtiğiniz karakterin fiziksel, psikolojik vb. özelliklerini hatırlayınız.
 3. Hikâyeden seçtiğiniz karakteri yeniden kurgulamak için yaşamınızdan bir kişi ya da izlediğiniz sinema ve tiyatro eserlerinde yer alan bir karakter belirleyiniz.
 4. Belirlediğiniz kişi ya da karakterin hikâyedeki karakterle benzerlik ve farklılıklarını bir araya getiriniz.
 5. Hikâyeden seçtiğiniz karakterle belirlediğiniz kişi ya da karakterin özelliklerini özdeşleştirerek yeni bir karakter kurgulayınız.
 6. Kurgulama sürecinde karşılaştırma, betimleme, benzetme gibi unsurlardan yararlanınız. Ayrıca sunumunuzu daha etkili hâle getirebilmek için kurguladığınız karaktere ait resim, karikatür, çizim vb. bir görsel oluşturabilirsiniz.
 7. Kurguladığınız yeni karaktere millî ve manevî değerler vererek zenginleştiriniz.
 8. Kurguladığınız yeni karakteri tanıtan bir sunum hazırlayınız.
 9. Hazırladığınız sunumu sınıfta paylaşınız.
 10. Hikâyeden seçtiğiniz ve kurguladığınız karakterin özelliklerini, hikâyeden aynı karakteri seçip sunum yapan sınıf arkadaşlarınızın kurgusuyla karşılaştırınız.
- Aşağıdaki yönergeleri dikkate alarak sunumunuzu gerçekleştiriniz.
 1. Sunumunuza dikkat çekici bir girişle başlayınız.
 2. Duygu ve düşüncelerinizi kendinize özgü bir üslupla ifade ediniz.
 3. Destekleyici bilgiler, söz varlığı ve düşünceyi geliştirme yolları ile konuşmanızı zenginleştiriniz.
 4. Sunumunuzu giriş, gelişme ve sonuç aşamaları ile Türkçenin dil ve anlatım özelliklerine dikkat ederek gerçekleştiriniz.
 5. Sunumunuzda etkileyciliği sağlamak için beden dilini, mekân ve zamanı etkili kullanınız.
 6. Sunumunuz esnasında sınıf arkadaşlarınızla soru cevap vb. yöntemlerle etkileşim sağlayınız.
 7. Sunumunuzda sorumluluklarınızı yerine getirirken özverili davranınız.

Değerlendirme

Çalışmanız; aşağıdaki “Değerlendirme Ölçütleri”nden hareketle EK-1 (Akran Değerlendirme Formu), EK-2 (Öz Değerlendirme Formu) ve EK-3’te (Öğretmen Değerlendirme Formu) yer alan formlarla değerlendirilecektir. Sunum sonrasında arkadaşlarınızın sunumunu akran değerlendirme, kendi sunumunuzu da öz değerlendirme formuyla değerlendiriniz. Sunumunuz, öğretmeniniz tarafından öğretmen değerlendirme formuyla değerlendirilecektir.

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	
Çalışmanız, aşağıdaki ölçütlere göre değerlendirilecektir. Bu değerlendirme ölçütlerini göz önünde bulundurarak ürününüzü oluşturunuz.	
Ölçütler	Açıklama
Planlama	Sunuma etkili bir giriş yapma, konuşmayı sürdürme ve etkili bir şekilde tamamlama
	Sunumu planlama ve bu plan doğrultusunda gerçekleştirme
Düşünsel Süreçleri Kontrol Etme	Sunumu amaca uygun örneklerle destekleme
	Karakterinin fiziksel ve psikolojik özelliklerini tutarlı bir şekilde kurgulama
	Karakterini tekrara düşmeden kurgulama
Söz Varlığı	Sunumda, görüşlerini destekleyen bağlama uygun sözcükler kullanma
	Dilimize henüz yerleşmemiş yabancı kelimelerin yerine Türkçe kelimeleri kullanma
Akıcılık	İşitilebilir bir ses tonuyla konuşma
	Gereksiz ses tekrarlarına düşmeden sunumu akıcı bir şekilde gerçekleştirme
	Vurgu ve tonlamaya dikkat etme
Beden Dili	Sunumda jest ve mimikleri etkili kullanma, dinleyicilerle yeterli göz teması kurma
Zaman Yönetimi	Süreyi etkili bir şekilde kullanarak sunumu gerçekleştirme
İçerik Kurgusu	Sunumda açık ve örtük iletilere yer verme
	Kurguladığı karakteri millî ve manevi değerlerle zenginleştirme
	Sunumda karşılaştırma, betimleme, benzetme gibi düşünceyi geliştirme yollarından yararlanma
	Sunum metninde dil bilgisi kurallarına uyma

9 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

EK-1

AKRAN DEĞERLENDİRME FORMU

Değerli öğrenciler,

Bu form, arkadaşınızın performans çalışmasını değerlendirmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Aşağıdaki bölümleri doldurarak arkadaşınızın çalışmasını değerlendiriniz.

Değerlendirdiğim Arkadaşımın Adı Soyadı: Tarih:

Çalışmanın Adı:.....

Bu çalışmanın en iyi yanı:

.....
.....
.....

Bu çalışma hakkında beğendiğim diğer üç şey:

1.
2.
3.

Bu çalışmada “Ben olsaydım farklı yapardım.” dediğim üç şey:

1.
2.
3.

EK-2

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin

Tarih: -----

Adı Soyadı : -----

Sınıfı : -----

Numarası : -----

Sevgili Öğrenciler,

Bu form, yazma çalışmanızla ilgili kendinizi değerlendirmek amacıyla hazırlanmıştır. Sizden duygu ve düşüncelerinizi samimi olarak bu forma yansıtmanız beklenmektedir. Açıklamalar kısmında yer alan ifadelere katılıyorsanız **Evet**, kısmen katılıyorsanız **Kısmen**, katılmıyorsanız **Hayır** seçeneğini "X" ile işaretleyiniz.

Ölçütler	Açıklamalar	Dereceler		
		Evet	Kısmen	Hayır
Planlama	Sunuma etkili bir giriş yaptım, konuşmayı sürdürdüm ve etkili bir şekilde tamamladım.			
	Sunumumu planladım ve bu plan doğrultusunda gerçekleştirdim.			
Düşünsel süreçleri kontrol etme	Sunumumu amaca uygun örneklerle destekledim.			
	Karakterimin fiziksel ve psikolojik özelliklerini tutarlı bir şekilde kurguladım.			
	Karakterimi tekrara düşmeden kurguladım.			
Söz varlığı	Sunumumda görüşlerimi destekleyen bağlama uygun sözcükler kullandım.			
	Dilimize henüz yerleşmemiş yabancı kelimelerin yerine Türkçe kelimeleri kullandım.			
Akıcılık	İşitilebilir bir ses tonuyla konuştum.			
	Gereksiz ses tekrarlarına düşmeden sunumumu akıcı bir şekilde gerçekleştirdim.			
	Vurgu ve tonlamaya dikkat ettim.			
Beden dili	Sunumumda jest ve mimiklerimi etkili kullandım ve dinleyicilerle yeterli göz teması kurdum.			
Zaman yönetimi	Süreyi etkili bir şekilde kullanarak sunumumu gerçekleştirdim.			
İçerik kurgusu	Sunumumda açık ve örtük iletilere yer verdim.			
	Kurguladığım karakteri millî ve manevi değerlerle zenginleştirdim.			
	Sunumumda karşılaştırma, betimleme, benzetme gibi düşünceyi geliştirme yollarından yararlandım.			
	Sunum metninde dil bilgisi kurallarına uydum.			

9 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

Açıklama: Aşağıdaki soruları bu süreçteki çalışmalarınızla ilgili görüşlerinizden hareketle cevaplayınız.

1. Bu çalışmada neler öğrendim?

.....

.....

2. Çalışma sırasında hangi bölümlerde zorlandım?

.....

.....

3. Bu çalışmayı tekrar yapacak olsam nelere dikkat ederdim?

.....

.....

EK-3

ÖĞRETMEN DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin

Tarih:

Adı Soyadı :

Sınıfı :

Numarası :

Performans görevi için her bir öğrencinin ortaya koyduğu yazılı ürünü aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz. Açıklamalar kısmında yer alan ifadelere katılıyorsanız **Evet**, kısmen katılıyorsanız **Kısmen**, katılmıyorsanız **Hayır** seçeneğini "X" ile işaretleyiniz.

Ölçütler	Açıklamalar	Dereceler		
		Evet	Kısmen	Hayır
Planlama	Sunumuna etkili bir giriş yapmıştır, konuşmayı sürdürmüş ve etkili bir şekilde tamamlamıştır.			
	Sunumunu planlamış ve bu plan doğrultusunda gerçekleştirmiştir.			
Düşünsel süreçleri kontrol etme	Sunumu amaca uygun örneklerle desteklemiştir.			
	Karakterinin fiziksel ve psikolojik özelliklerini tutarlı bir şekilde kurgulamıştır.			
	Karakterini tekrara düşmeden kurgulamıştır.			
Söz varlığı	Sunumunda görüşlerini destekleyen bağlama uygun sözcükler kullanmıştır.			
	Dilimize henüz yerleşmemiş yabancı kelimelerin yerine Türkçe kelimeleri kullanmıştır.			
Akıcılık	İşitilebilir bir ses tonuyla konuşmuştur.			
	Gereksiz ses tekrarlarına düşmeden sunumunu akıcı bir şekilde gerçekleştirmiştir.			
	Vurgu ve tonlamaya dikkat etmiştir.			
Beden dili	Sunumunda jest ve mimiklerini etkili kullanmış ve dinleyicilerle yeterli göz teması kurmuştur.			
Zaman yönetimi	Süreyi etkili bir şekilde kullanarak sunumunu gerçekleştirmiştir.			
İçerik kurgusu	Sunumunda açık ve örtük iletilere yer vermiştir.			
	Kurguladığı karakteri millî ve manevi değerlerle zenginleştirmiştir.			
	Sunumunda karşılaştırma, betimleme, benzetme gibi düşünceyi geliştirme yollarından yararlanmıştır.			
	Sunum metninde dil bilgisi kurallarına uymuştur.			

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

9

2. TEMA
ANLAM ARAYIŞI
YAZMA

9 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

YAZMA

TDE4.1. Edebî söyleyişin inceliğini yansıtmak için paragraf düzeyindeki bir yazısında süreci yönetebilme

- a) TDE4.1.1. Seçim yapar.
- b) TDE4.1.2. İlişkiyi sürdürür.

TDE4.2. Edebî söyleyişin inceliğini yansıtan metinlerden edindiği söz varlığını kullanarak yazısına içerik oluşturabilme

- a) TDE4.2.1. Ön bilgilerle bağlantı kurar.
- b) TDE4.2.2. Tahmin eder.
- c) TDE4.2.3. Karşılaştırır.
- ç) TDE4.2.4. Sınıflandırır.
- d) TDE4.2.5. Yeniden ifade eder.
- e) TDE4.2.6. Tepki verir.
- g) TDE4.2.8. Sunar.

TDE4.3. Edebî söyleyişin inceliğini yansıttığı yazısında kural uygulayabilme

- a) TDE4.3.1. Plan hazırlar.
- c) TDE4.3.3. Uygun söz varlığı kullanır.
- ç) TDE4.3.4. İletileri açık ve örtük biçimde ifade eder.
- d) TDE4.3.5. Türkçe dil yapılarını uygular.
- f) TDE4.3.7. Yazım kurallarını uygular.
- g) TDE4.3.8. Noktalama kurallarını uygular.

TDE4.4. Edebî söyleyişin inceliğini yansıttığı yazısına yönelik değerlendirmelerini yansıtabilme

- a) TDE4.4.1. Kendini değerlendirir.
- b) TDE4.4.2. Tepki verir.

PERFORMANS GÖREVİ

GÖREV: FOTOĞRAFLARDAN ŞİİRLERE

Aşamalar

1. Sınıfa “saygı, sevgi, merhamet, iyilik, vatanseverlik, sorumluluk, doğayı ve çevreyi korumak, mevsimlerin güzellikleri” vb. temaları yansıtan fotoğraflar getirilerek veya etkileşimli tahtadan gösterilerek öğrencilere bu fotoğraflarla ilgili aşağıdaki sorular yöneltilir:

- a) Bu fotoğrafların sizde uyandırdığı çağrışımlar nelerdir?
- b) Bu fotoğrafların vermek istediği mesajlar neler olabilir?
- c) Bu fotoğraflardan hangisini daha çok beğendiniz? Niçin?

NOT: Sınıfa getirilebilecek fotoğraflarla ilgili birkaç örnek aşağıda gösterilmiştir:

9 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

2. a) Bu sorulara verdikleri cevaplardan hareketle, aynı fotoğrafı beğenen öğrencilerden 3-5 kişilik gruplar oluşturulur.

b) Oluşturulan gruplara, fotoğraflara dair izlenimlerinden yola çıkarak ve “anlam arayışı” temasında okuyup inceledikleri şiirlerden yararlanarak yeni birer şiir oluşturacakları, bu şiirleri sınıfta fon müziği eşliğinde okuyacakları belirtilir.

c) Öğrencilere sınıfa sunacakları şiirlerin kendileri, akranları ve öğretmenleri tarafından aşağıda verilen formlarla değerlendirileceği bildirilir.

NOT: Öğrencilerin şiir sunumlarında kullanabilmeleri için çeşitli fon müzikleri sınıfa getirilmelidir.

3. Grupların şiirlerini oluştururken aşağıdaki yönergeye dikkat etmeleri gerektiği belirtilir.

YÖNERGE

- Anlam arayışı temasında okuduğunuz şiirlerle ilgili bilgileri (imgelerin, edebî sanatların, şekil ve içerik özelliklerinin nasıl kullanıldığı vb.) gözden geçiriniz.
- Beğendiğiniz fotoğrafla ilgili çağrışımlarınızı not ediniz.
- Yazacağınız şiirdeki tema, konu, içerik ve şekil özellikleri gibi unsurlara dair bir taslak yapınız.
- Anlatım, yazım ve noktalama özelliklerine dikkat ederek şiirinizi oluşturunuz.
- Grubunuzla oluşturduğunuz şiirinizi tamamlayınız.
- Bir fon müziği eşliğinde şiirlerinizi sınıfta sununuz.
- Sunumdan sonra değerlendirme formlarıyla verilen dönütlere göre şiirinize son şeklini veriniz.
- Şiirlerinizi okul dergisi, web sayfası vb. yerlerde yayımlayınız.

EK-1

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin

Tarih: _____

Adı Soyadı : _____

Sınıfı : _____

Numarası : _____

Sevgili Öğrenciler,

Bu form, yazma çalışmanızla ilgili kendinizi değerlendirmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Sizden duygu ve düşüncelerinizi samimi olarak bu forma yansıtmanız beklenmektedir. Açıklamalar kısmında yer alan ifadeler katılıyorsanız **Evet**, kısmen katılıyorsanız **Kısmen**, katılmıyorsanız **Hayır** seçeneğini "X" ile işaretleyiniz.

Ölçütler	Açıklamalar	Dereceler		
		Evet	Kısmen	Hayır
Puanlama	Yazılı ürünümü bir plan doğrultusunda oluşturdum.			
Fotoğraftaki temaya uygunluk	Yazılı ürünümde ele aldığım fotoğrafın temasına uygun duyguları yansıttım.			
İmge ve çağırışım kullanımı	Yazılı ürünümün anlamını zenginleştiren imgelerden yararlandım.			
	Kelimeleri okurda çağırışım uyandıracak şekilde kullandım.			
Söz varlığı ve anlatım	Bağlama uygun sözcüklerle yazılı ürünü zenginleştirdim.			
	Dilimize henüz yerleşmemiş yabancı kelimelerin yerine Türkçe kelimeleri kullandım.			
Ritim ve ahenk	Yazılı üründe ses tekrarları ve ses benzerlikleriyle ahenk oluşturdum.			
	Dizelerdeki hecelerin eşitliğiyle ritim ve ahenk oluşturdum.			
Şiirin sunumu	Yazılı ürünü vurgu ve tonlamaya dikkat ederek sundum.			
	Yazılı ürünü sunarken kelimeleri doğru telaffuz ettim.			
	Yazılı ürünü sunarken beden dilini doğru ve etkili kullandım.			

Açıklama: Aşağıdaki soruları bu süreçteki çalışmalarınızla ilgili görüşlerinizden hareketle cevaplayınız.

1. Çalışma sırasında hangi bilgileri edindim?

.....

.....

2. Çalışma sırasında hangi bölümlerde zorlandım?

.....

.....

3. Bu çalışmayı tekrar yapacak olsam nelere dikkat ederdim?

.....

.....

9 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

EK-2

AKRAN DEĞERLENDİRME FORMU

Sevgili Öğrenciler,

Bu form, arkadaşlarınızın performans çalışmasını değerlendirmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Aşağıdaki bölümleri doldurarak arkadaşlarınızın çalışmasını değerlendiriniz.

Değerlendirdiğim Grup:

Tarih:

Çalışmanın Adı:.....

Bu çalışmanın en iyi yanı:

.....

.....

.....

Bu çalışma hakkında beğendiğim diğer üç şey:

1.
2.
3.

Bu çalışmada geliştirilmesi gerektiğini düşündüğüm üç yön:

1.
2.
3.

EK-3

ÖĞRETMEN DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin / Grubun

Tarih:

Adı Soyadı :

Sınıfı :

Numarası :

Performans görevi için her bir öğrencinin ortaya koyduğu yazılı ürünü aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

Ölçütler	Açıklamalar	Dereceler		
		Evet	Kısmen	Hayır
Planlama	Yazılı ürünü bir plan doğrultusunda oluşturmuştur.			
Fotoğraftaki temaya uygunluk	Yazılı üründe ele aldığı fotoğrafın temasına uygun duyguları yansıtmıştır.			
İmge ve çağrışım kullanımı	Yazılı ürünün anlamını zenginleştiren imgelerden yararlanmıştır.			
	Kelimeleri okurda çağrışım uyandıracak şekilde kullanmıştır.			
Söz varlığı ve anlatım	Bağlama uygun sözcüklerle yazılı ürünü zenginleştirmiştir.			
	Dilimize henüz yerleşmemiş yabancı kelimelerin yerine Türkçe kelimeleri kullanmıştır.			
Ritim ve ahenk	Yazılı üründe ses tekrarları ve ses benzerlikleriyle ahenk oluşturmuştur.			
	Dizelerdeki hecelerin eşitliğiyle ritim ve ahenk oluşturmuştur.			
Şiirin sunumu	Yazılı ürünü vurgu ve tonlamaya dikkat ederek sunmuştur.			
	Yazılı ürünü sunarken kelimeleri doğru telaffuz etmiştir.			
	Yazılı ürünü sunarken beden dilini doğru ve etkili kullanmıştır.			

[illegible]

8